

dövastidning

5:2022

**Tillbakablickar på
SDR:s jubileumsår**

Stor special om
assisterad befruktning

Lös vårt julkorsord

Den svåra konsten att nyansera och förklara

I sociala medier och nyhetsmedia har påstående spridits om att en kvinna blivit nekad assisterad befruktning på grund av att hon är döv och att det framtida barnet kan komma att behöva tolka åt sin förälder. Många blev upprörda. Hur kunde det ske i 2020-talets Sverige? Men stämde förklaringarna till avslaget? DT:s Olivia Renner Balkstam har fördjupat sig i fallet. Läs mer på sid. 4-7. Som journalist är det en svår konst att nyansera och förklara i två känsliga ämnen som assisterad befruktning och barnlängtan. Men vi ska inte väja oss för att journalistiskt ta oss an detta angelägna ämne, dock fortfarande med respekten i behåll och med korrekta fakta. Som redaktör är jag stolt över resultatet då det innehåller flera aspekter, som sig bör.

Ett annat fall som också väckte uppmärksamhet i media och skakade om dövvärlden var mordet på 97-åriga Julia. DT:s Maria Norberg har tagit sig en titt på fallet. Frågan är om mordet på Julia hade kunnat förhindras? Läs mer på sid. 10-11.

Snart går SDR:s jubileumsår till ända. Ni är många som varit med och firat hundraåringen. I detta nummer har vi en stor bildspecial om hur jubileumsåret och -turnén varit. Bläddra till sid. 20-23.

Den nuvarande Dövas Tidning-layouten har tio år på nacken. Det är dags att den får en ny kostym. Nästa år utkommer den omgjorda papperstidningen i en fräsch och uppdaterad form. I samband med lanseringen kommer vi att berätta mer om tanken bakom omgörningen. Vi hoppas att ni kommer att tycka om den nya formgivningen.

I februari är vi tillbaka. Till dess, besök gärna dovastidning.se för senaste nytt och webb-tv på svenskt teckenspråk.

Vi önskar er alla God Jul och Gott Nytt År!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

Blev nekad fertilitetsbehandling	4
I korthet	8
Mord på 97-åriga Julia	10
Förändringens vindar i Iran	12
Dövmottagning i Skåne 20 år	14
Projekt synliggör psykisk ohälsa	16
Välkomnar döva tolkstuderenter	17
SDR 100 år	20
DT besöker Vänersborg	24
Julkryss	27
Förbundsnytt	28
Unga dövas zon	30
Seniornytt	32
Per Markströms krönika	34

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 5/2022

dovastidning

Miljömärkt trycksak
3041 0589

INTE FÅTT TIDNINGEN?

Kontakta
medlem@sdr.org

PRENUMERATION:

Pris: 325 kr/år. Vi utger fem nummer om året. Beställ prenumeration:
medlem@sdr.org

REDAKTION

Dövas Tidning
Risseleden 138, 7 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Redaktör och ansvarig utgivare:

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@dovastidning.se

Reporter: Olivia Renner Balkstam
olivia.r.balkstam@dovastidning.se

Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål

Korrektur: Helena Fremnell

Omslagsbild: Charlotte Eriksson

Form: Formligen.se

DT PÅ NÄTET:

Webbplats: dovastidning.se

Facebook: facebook.com/dovastidning

Twitter: @dovastidning

ANNONSER:

Kontakta
annons@dovastidning.se

Vid föreningsannonsering,
kontakta redaktionen.

Upplaga: 3000 ex
Tryck: December 2022
Risbergs, Uddevalla
ISSN 1402-1978

Manusstopp: Utgivning:

Nr 1: 3/2 23/2
Nr 2: 5/4 4/5
Nr 3: 2/6 22/6
Nr 4: 1/9 21/9
Nr 5: 10/11 30/11

*Med reservation för ev. ändringar

TERA ÄR EN ALLT-I-EN-LÖSNING

TERA har många inbyggda funktioner. Det går därför att välja hur samtalet ska gå till. Ring och ta emot vanliga telefonsamtal med TERA - autotextning (tal till text). Tala med motparten själv eller använd TERA - talsyntes (text till tal). TERA har självklart även bild- och texttelefoni. På så sätt kan du hålla kontakt med döva och andra teckenspråkiga, eller använda förmedlingstjänsterna.

Användarcitat från olika TERA-användare:

”Nu kan jag äntligen använda telefon som hörande gör.”

”Fastighetsvärden ringde mig. När han förstått att jag använder elektronisk röst gick det snabbt att boka en tid för att ses.”

”Jag kör ut paket. Före TERA fick jag SMS:a chefen varje gång jag skulle lämna ett paket till någon. Nu kan jag själv ringa direkt till mottagaren.”

”TERA gjorde att jag vågade starta eget företag. Det är viktigt att vara nåbar på telefon.”

”Det var tågstopp. Jag använde funktionen Tera-Local för att förstå varför. Det var bra eftersom många hörande inte är bekväma med att skriva på lappar.”

TERA textar även i bildtelefonsamtal. Teckna med de som förstår och använd autotext/ talsyntes för de som inte kan – i samma samtal.

T-Meetings produkter

Hjälpmedel för telefoni:

- TERA- Multimodal (iOS och iPadOS)
- TM-Bild och texttelefoni (iOS, iPadOS, Android, PC och Mac)
- TM-Alert

T-Meeting har också lösningar för teckenspråkstolkning, skrivtolkning och språktolkning - allt i ett. Vi täcker in hela området: Enskild tolk, tolkcentral och tolk företag var för sig eller i samarbete, Ring Direkt och förmedlingstjänster.

Våra produkter använder Totalkonversation, uppfyller MDR-Medicintekniska direktivet och GDPR.

Hur skaffar jag T-Meetings produkter inklusive TERA?

Regionen har i uppdrag att erbjuda hjälpmedel om du behöver det för att klara din vardag. Vänd dig till Alternativ telefoni, Hörcentral eller Habilitering. Olika regioner har olika regler. Behöver du hjälpmedel i arbetet? Ansök genom Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan.

T-MEETING
Vi gör det möjligt!

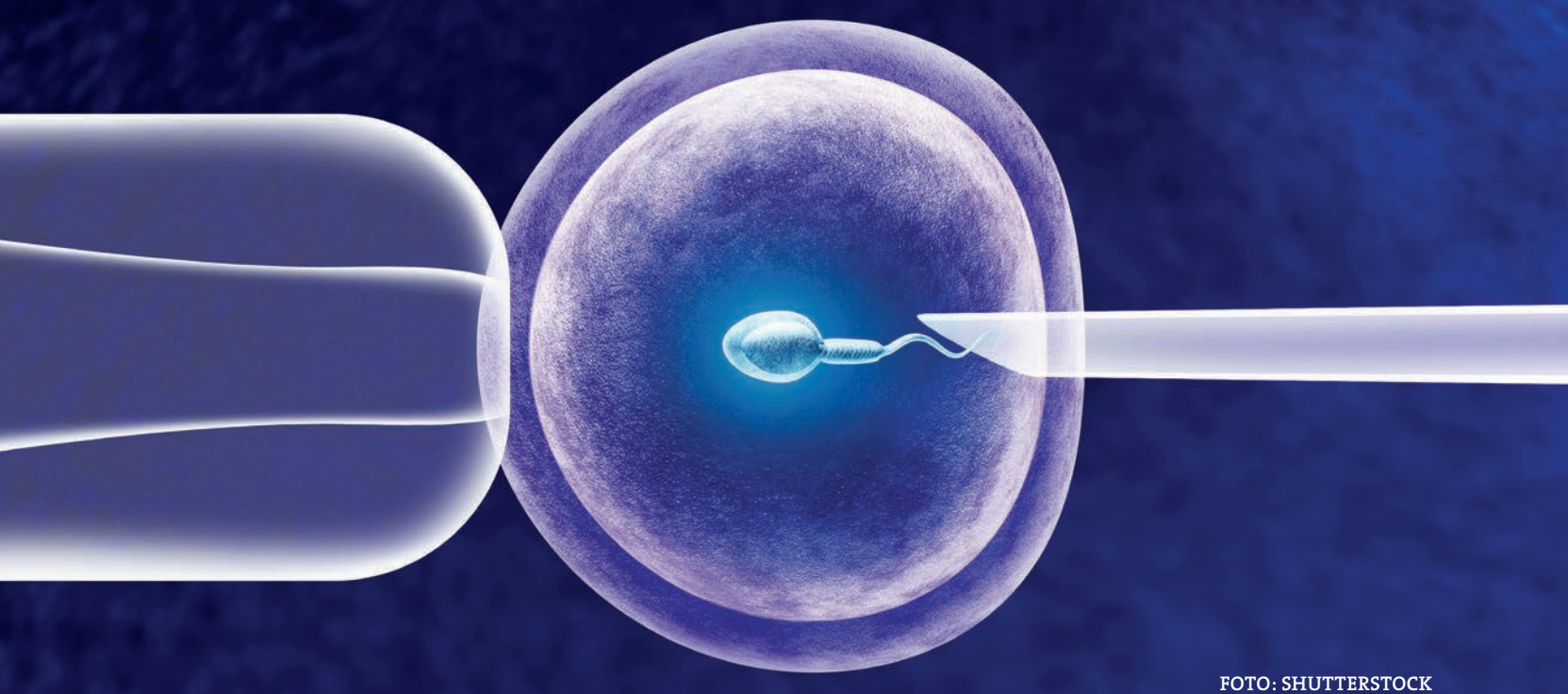

FOTO: SHUTTERSTOCK

Vem har rätt till assisterad befruktning – en djupdykning

Många har nåtts av nyheten att en dövblind kvinna nekats assisterad befruktning. Detta har väckt kraftiga reaktioner. Dövas Tidning har fördjupat sig i fallet.

Sedan den 1 april 2016 är det i Sverige möjligt för ensamstående kvinnor och personer med kvinnliga reproduktionsorgan att få assisterad befruktning. Tidigare kunde endast par bli beviljade en sådan behandling, och sedan dess har många kvinnor/ickebinära genomgått en sådan. För att bli beviljad assisterad befruktning behöver man genomgå hälsotester och en psykologutredning. Det är alltså ingen självklarhet att bli beviljad fertilitetsbehandling.

Detta var vad som hände den idag 42-åriga kvinnan. Vi har av respekt för hennes situation valt att inte lyfta hennes fall med namn eller bild.

Kvinnan meddelades av Livio Fertilitetscentrum 2021 att de valt att neka henne fertilitetsbehandling.

Anmälningar gjordes till Diskrimineringsombudsmannen, Inspektionen för vård och omsorg samt Patientnämnden. En överklagan gjordes också till Rättsliga rådet vid Socialstyrelsen.

I januari 2022 beslutade Rättsliga rådet vid Socialstyrelsen att gå på Livio Fertilitetscentrums linje, som nekade kvinnan fertilitetsbehandling. Frågan togs sedan vidare till Förvaltningsrätten, som sedan gav Socialstyrelsen rätt.

Förvaltningsrätten ansåg, precis som Socialstyrelsen, att kvinnans dövblindhet utgjorde "betydande riskfaktorer" som skulle kunna påverka henne i hennes föräldraskap.

I sociala medier har man kunnat läsa olika påståenden, som att kvinnan nekats fertilitetsbehandling på grund av att hon är döv och eftersom barnet kan komma att behöva tolka åt sin förälder.

Denna information har Dövas Tidning hittat i domen:

- Kvinnan blev nekad assisterad befruktning på grund av att hon är dövblind.

- Kvinnan blev nekad assisterad befruktning på grund av att "ett framtida barn eventuellt kommer att behöva ta ett stort kommunikativt och känslomässigt ansvar". Detta i och med saker som kommit fram under den psykosociala utredningen.

Vad betyder egentligen "ett stort kommunikativt och känslomässigt ansvar"? Vi har frågat Maria Midbøe, legitimerad psykolog, hur man kan tolka dessa begrepp:

- Det finns ingen tydlig definition av "kommunikativt och känslomässigt ansvar". Här skulle man vilja att de definierar vad de menar eller kommer med exempel så att man kan bemöta det med information om hur föräldrar med dövblindhet löser kommunikationen med sin omgivning, säger hon och fortsätter:

- Som jag uppfattar det menar de att ett framtida barn skulle

behöva ta ett stort ansvar för att kommunikationen ska fungera och att barnet även då får ta ansvar för sina egna känslor och behov och anpassa sig efter modern eftersom man anser att modern riskerar att inte kunna uppfatta vad barnet förmedlar och därmed inte kunna tillgodose ett blivande barns behov.

– Med kommunikativt ansvar syftar man just på ansvar för att kommunikationen ska fungera. Det känslomässiga ansvaret handlar om att både ta ansvar för egna känslor och behov men även uppleva och ta ansvar för att andras behov ska tillgodoses.

– Här tolkar man ju det som att den som har svårt att uppfatta kommunikation också brister i att ta ansvar för kommunikationen och den andres såväl kommunikativa som känslomässiga behov vilket ju inte alls behöver vara fallet.

Maria Midbøe understryker att hon inte har någon koppling till fallet och inte kan uttala sig exakt.

Någon som funnits vid kvinnans sida i processen är Claes Möller, överläkare och professor emeritus. Han vittnade till kvinnans fördel i Förvaltningsrätten. Till Dövas Tidning säger han så här:

– Jag blev mycket förvånad och bedrövad när jag läste förvaltningsrättens dom. Då jag har en mycket lång erfarenhet (35 år) av dövblindhet såväl kliniskt som forskningsmässigt, och då jag är en av de i världen som träffat flest patienter och familjer med dövblindhet (600), så finner jag förvaltningsrättens dom både okunnig och felaktig, säger han och fortsätter:

– Jag vittnade i detta mål då jag har mycket god generell och specifik kunskap om den dövblinddiagnos som målsägaren har. Jag var också för länge sedan den doktor som diagnostiserade orsaken till dövblindhet, samt har också tagit del av alla aktuella undersökningar. Det barn som föds av förälder med denna orsak till dövblindhet kommer att vara hörande och seende. Det innebär att barnet från början av uppväxten kommer att kunna kommunicera med såväl syn och teckenspråk som hörsel och tal.

Ny forskning visar att dessa två språk berikar varandra.

– Den synsättning som målsägaren har innebär ett kvarvarande centralt seende som ofta är bevarat upp till 70-80-årsåldern. Generellt kan sägas att de begränsningar en funktionsnedsättning kan ge beror till största delen på omgivningens och samhällets okunskap och oförmåga att anpassa efter individuella behov. Den mycket snabba tekniska utveckling som nu sker med bildigenkänning med appar som innebär tal-tecken och tecken-talsyntes, smarta hem, GPS, hjälp av artificiell intelligens mm ger personer med dövblindhet helt nya möjligheter i framtiden.

– Förvaltningsrättens dom och slutsats "ett framtida barn eventuellt kommer att

Claes Möller.

behöva ta ett stort kommunikativt och känslomässigt ansvar" är tyvärr såväl okunnig som fördomsfull. Jag är övertygad om att denna kvinna med sina resurser och mycket rika nätverk kan ge ett barn en god kommunikativ och kärleksfull uppväxt.

”Generellt kan sägas att de begränsningar en funktionsnedsättning kan ge beror till största delen på omgivningens och samhällets okunskap och oförmåga att anpassa efter individuella behov”

DT har genom kontakter fått reda på att:

– Det finns döva, såväl par som ensamstående, som beviljats adoption i Sverige.

– Det finns döva ensamstående som beviljats assisterad befruktning i Sverige.

– Det finns ensamstående dövblinda föräldrar.

DT har intervjuat två av dem.

Linda Hejdesten blev förälder vid 20 års ålder

För en del är barnafrågan inte så självklar, men för Linda Hejdesten var den det. När hon blev oplanerat gravid under andra året på Virginska gymnasiet var hon helt säker på att hon ville behålla barnet. Trots omgivningens förmaningar om att göra abort och att relationen med barnets pappa tog slut tidigt i graviditeten, hade hon bestämt sig.

Linda är döv och har Ushers syndrom typ 1. Synen har blivit gradvis sämre, när hennes dotter var liten såg hon ganska bra men nu vid 36 års ålder har synfältet krympt. Till vardags använder hon vit käpp på okända platser och när det är mörkt.

– När June var liten brukade vi cykla, men nu när jag ser sämre har jag valt att inte göra det längre.

Linda hade många odds mot sig när hon blev oplanerat gravid.

– Jag bodde på kollektivet Logen. En anställd där ställde sig vid en whiteboardtavla och skrev upp fördelar och nackdelar. Jag såg att fördelarna var fler än nackdelarna, och beslöt mig sedan för att behålla barnet. Det tog sedan slut med min dåvarande sambo när jag var i fjärde månaden. Jag hade bestämt mig för att jag skulle klara det själv. När jag kom hem under ett lov så berättade jag för mina föräldrar, och det enda ord de sa var "abort!". Jag

Linda Hejdesten med dottern June. FOTO: PRIVAT

vägrade! Det fanns ingen diskussion. Då sa de att jag fick klara av detta på egen hand och söka eget boende. Jag var helt med på det. Jag ordnade med allt samtidigt som jag hade skolan. Jag tog kontakt med Socialtjänsten för att få förtur i bostadskön.

Det var inte lätt det hela men jag gjorde vad jag kunde. I maj, en månad innan June föddes och innan skolavslutningen, fick jag veta att jag inte fått något boende än. Kötiderna var för långa. Mina föräldrar lät mig bo hos dem, vid det laget hade de också sett hur mycket jag klarat av på egen hand.

Den 13 juni 2006 föddes dottern June. Förlossningen gick bra och med sig hade Linda sin mamma och syster.

– Min syster är väldigt duktig på teckenspråk så hon fick tolka under förlossningen då allt skedde så snabbt. Jag fick åka hem samma dag faktiskt. June föddes klockan tolv på dagen och sen fick vi åka hem vid åtta. Just den dagen var det hett ute och det var alldeles för varmt inne på BB. Alla mina hjälpmedel fanns hemma också, som babylarmet. Jag fick komma tillbaka nästa dag för uppföljande kontroller. Det fungerade bra, June var så lugn och sov mest. Min pappa hade fortfarande inte riktigt accepterat situationen. En vecka senare stod jag och bakade, och min mamma lyfte upp June som skrek. Hon var otröstlig och min mamma gav henne till min pappa. Något hände då, hans inställning förändrades. Han började till och med ta sig an blöjbyten.

Linda bodde fortfarande hemma fram till oktober, när Socialtjänsten hörde av sig.

– De berättade att jag äntligen fått en lägenhet och att inflyttningen egentligen var i december, men personen som bodde i lägenheten ville gärna bli av med den tidigare så vi kunde flytta in i oktober. Då ville mina föräldrar inte längre att vi skulle flytta! De tyckte att vi gärna fick stanna kvar. Det ville ju inte jag, jag ville bo i en egen lägenhet och stå på egna ben. Jag undrade också varför de plötsligt hade ändrat sig. De hade varit oroliga för att babyn skulle skrika på nätterna och störa dem, men June var så lugn och sov ofta gott på nätterna. Som tur var låg den lägenheten jag fick rätt nära mina föräldrar.

Som ung var Linda aktiv i Dövblind Ungdom (DBU) och nu engagerar hon sig i FSDB (Förbundet Sveriges Dövblinda), inte minst i familjesektionen där hon sitter i styrelsen. Hon tog tidigt med June till träffar med andra dövblinda föräldrar.

– Hon förstod såklart inte i början att jag inte hörde eller alltid såg, men jag försökte förklara det så gott jag kunde. Genom träffarna med familjesektionen började hon förstå mer och ställa frågor.

När hon lekte med leksaker var hon alltid noga med att plocka undan efter sig, för jag hade förklarat att jag kan snubbla eller trampa på saker som ligger framme för att jag inte automatiskt ser dem.

Linda berättar vidare att den som är dövblind och förälder har möjlighet att delta i FSDB:s föräldraresektioners aktiviteter.

Bland annat brukar man ordna familjeveckor med roliga aktiviteter för barnen. Där får man chansen att träffa varandra och utbyta erfarenheter. Som dövblind förälder kan vissa utmaningar finnas, till exempel om man är ute och går med vagn. Då kan man behöva förlita sig extra mycket på synen och gå lugnt.

Bild på IVF (in vitro fertilization). FOTO: SHUTTERSTOCK

På frågan om hon stött på fördomar från samhället som ensamstående dövblind förälder skakar hon på huvudet.

– Egentligen funderar folk mest över att jag har en dotter som är 16 år gammal fast jag själv inte är så gammal. Annars har jag aldrig hört någon säga något negativt om mig eller mitt föräldraskap. Oftast är det mer nyfikna frågor, och då brukar jag berätta. Det är ingen skillnad på hur jag uppfostrar eller sköter mitt barn jämfört med andra föräldrar bara för att jag är dövblind.

Karin Wahlström valde att skaffa barn på egen hand

“Min längtan efter barn var större än min längtan efter en partner”, berättar Karin Wahlström när vi pratar genom skärmen. Sedan assisterad befruktning för ensamstående blev lagligt 2016 är hon en av de många kvinnor som valt att skaffa barn på egen hand. Dövas Tidning har fått chansen att ställa frågor till Karin Wahlström hur det fungerat för henne som döv att få IVF-behandling för ensamstående.

Framför skärmen springer lilla Tyko Wahlström, 3 år gammal, runt och kramar sin mamma hårt.

När han föddes i februari 2019, bara en dag efter sin mammas födelsedag, hade det gått några år sedan Karin beslöt sig för att skaffa barn på egen hand.

– Jag fick ett tips av min vän. Jag tvekade först men sen bestämde jag mig för att anmäla mig till den behandlingen, berättar Karin. Jag var beredd på att vänta länge men det tog kortare tid än jag hade trott. På den tiden bodde jag i Örebro. Jag blev kallad att ta blodprover, undersöka om jag var frisk och planera behandlingen efter cirka sex månader. Man tittade först på om jag var fysiskt frisk och sedan fick jag träffa en psykolog som skulle göra en bedömning huruvida jag var lämplig som förälder eller inte. Psykologen visade sig ha mycket kunskap om döva och berättade att hen hade varit ihop med en döv person tidigare. Så på det sättet hade jag tur och behövde inte förklara så mycket kring min dövhet. Det låg inget fokus på det alls. Vi pratade mera om hur min uppväxt varit, min relation till min familj och sådant. Om jag hade stöd omkring mig. Sen blev jag godkänd utan problem.

Mitt under processen gjorde Karin en flytt från Örebro till Skåne av jobbmässiga skäl.

– Jag fick börja om, men journalen från Örebro kunde flyttas till den nya fertilitetskliniken i Skåne. Det tog lite tid. Sammanlagt från att jag sökte behandlingen till att Tyko föddes tog det några år.

På frågan om hon fick möta fördomar i och med att hon är döv skakar hon på huvudet.

– Jag har inte upplevt något fördomsfullt från vårdens sida, varken i Örebro eller Skåne. Det enda som jag reagerade på var när de kontaktade en av mina två referenser. Livio kontaktade en

Karin Wahlström med sonen Tyko. FOTO: PRIVAT

av mina vänner, som jag angett som referens, och frågade om hen tror att dövheten skulle kunna påverka mitt föräldraskap. Vid ett tillfälle frågade Livio mig också hur jag skulle reagera om barnet sedan fick ett syskon och de skulle använda talat språk med varandra. Då svarade jag att jag redan räknat med att sådana situationer skulle kunna uppstå. Sedan blev jag godkänd, men om jag hade svarat något annat kanske bedömningen hade blivit annorlunda?

För att bli beviljad IVF för ensamstående krävs hälsotester och ett bedömande psykologsamtal.

Det finns privata kliniker som kan genomföra behandlingen om man betalar eller så går man genom regionen. Väljer man att inte bekosta behandlingen själv är kötiderna vanligtvis längre.

– Regionen stod för min IVF-behandling så den blev gratis för mig. Jag blev gravid på första försöket men fick då ett missfall, sedan lyckades inte upptiningen av två ägg. Efter den andra insättningen lyckades det och då blev Tyko till.

På frågan vad hon har för tips att ge till andra som går i samma tankar uppmanar hon att ta stöd av vänner och familj.

– Det blir mycket lättare om man har människor runt sig att ta hjälp av och som stöttar under tiden.

TEXT: OLIVIA RENNER BALKSTAM

Kerstin Björk, stor profil i tolkvärlden, har gått bort

● Grundaren av Stockholmstolkarna, Kerstin Björk, avled den 15 september i sviterna av en olycka. Hon började arbeta på Tolkencentralen som samordnare 1979 och blev några år senare chef för verksamheten. Stockholmstolkarna bildade hon tillsammans med sju andra tolkar 1992. 2013 blev hon utsedd till hedersmedlem i Förbundet Sveriges Dövblanda (FSDB). Så här skriver STAB på Facebook: "Kerstin har alltid värnat om att tolkverksamhet ska utgå från tolkanvändarnas behov snarare än byråkratiska regler. För henne var varje tolkanvändare lika viktig, varje tolkuppsdrag lika prioriterat och alla tolkmetoder lika mycket värda". Hon blev 73 år.

Tolkutbildning läggs ner

● Södertörns folkhögskola har i över 26 år bedrivit teckenspråkstolkutbildningar. De har fattat det både sorgliga och svåra beslutet att lägga ner sin tolkutbildning, uppger studierektor Karin Zetterman för DT. Anledningen är att det har varit en negativ trend för antalet ansökningar till tolkutbildningen i drygt tio år. Nu har de så få deltagare att det inte är hållbart vare sig ekonomiskt eller pedagogiskt sett. I juni 2023 tar den sista kullen tolkexamen. Skolan uppger att de ser att behovet av tolkar ökar och kompetenskraven höjs men arbetsmarknaden har inte följt med i den utvecklingen, vilket gör att tolkyrket inte är attraktivt.

Johan Robach – döv rektor för Västanvind förskola

● Västanvind är en privat förskola som drivs av Västanviks folkhögskola. De tar emot barn som står i den kommunala barnomsorgskön och även barn till föräldrar som går kortkurser på skolan. Västanviks rektor Carina Högberg tror att en döv rektor kommer att ha en positiv påverkan på förskolans teckenspråkiga profil. Johan Robach heter den nya förskolerektorn. "Det känns bra att få jobba som rektor för Västanvind! Min vision är att vi ska stärka vår teckenspråkiga profil och ha en bra språkmiljö för barnen. Jag vill att Västanvind ska vara ett bra alternativ för vårdnadshavare till barn med hörselnedsättning och teckenspråkiga barn", säger han.

Deaflympics 2025 i Tokyo

● Tokyo i Japan blir värdstad för Deaflympics 2025, rapporterar Inside the Games. Det blir första gången någonsin som Deaflympics hålls i Japan. Tokyos guvernör Yuriko Koike gläds åt beslutet:

– Att Deaflympics år 2025 ska hållas i Tokyo, som också varit värd för Summer Olympics och Paralympic Games två gånger, innebär att vi gör ett starkt ställningstagande gentemot världen kring frågan om mångfald.

Deaflympics genomförs vanligtvis vart fjärde år, men år 2021 flyttades evenemanget till 2022 i och med coronapandemin. Värdstad var då Caxias do Sul i Brasilien.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Teckenspråkigt medborgarkontor på gång i Stockholm

● Den 3 november kunde Stockholms Dövas Förening dela med sig av nyheten att Stockholms stad beslutat sig för att inrätta ett teckenspråkigt medborgarkontor. Medborgarkontorets plats blir i Rågsved i södra Stockholm, och är till för alla inom målgruppen som är bosatta i Stockholms stad och även till viss del för hela Stockholms län. Två heltidstjänster ska tillsättas. Så här säger Stockholms Dövas Förening på Facebook: "Det är en historisk händelse, och en rolig händelse också. Äntligen lyssnar Stockholms stad på oss." Man skriver vidare: "Vi vill också samtidigt rikta ett stort tack tillsammans med SDF kämpat för den här frågan under alla år."

52500

Det är summan som regeringen fastställt som prisbasbelopp för 2023. För 2022 är det 48 300 kr. Den stora ökningen beror på den höga inflationen och berör olika ersättningar som handikapp- och merkostnadsersättning och CSN.

☆ ☆ ☆ Är du mellan 6-21 år gammal och vill få stöd på teckenspråk? ☆ ☆ ☆
 ☆ ☆ ☆ Vi syssnar, peppar och stöttar! ☆ ☆ ☆

Vi är BOUJT - Barn och Ungdomsjour på Teckenspråk!
 Vi är en barn- och ungdomsjour som erbjuder stöd på teckenspråk på webben. Du kan själv välja på vilket sätt du vill få stöd. Vi erbjuder videochatt, textchatt, mejl och frågelåda. Du bestämmer själv vad du vill prata om. Alla ämnen är okej och det finns ingen fråga som är för stor eller för liten. Besök gärna vår hemsida för att få mer information!

Du kan välja att vara anonym och vi har tystnadsplikt.

Videochatt eller textchatt

Mejl

Frågelåda

BOUJT

www.boujt.se

Välkommen till **myMMX**

Nu har **myMMX**-apparna fått ett nytt utseende och uppdaterats för en bättre och modernare användarupplevelse.

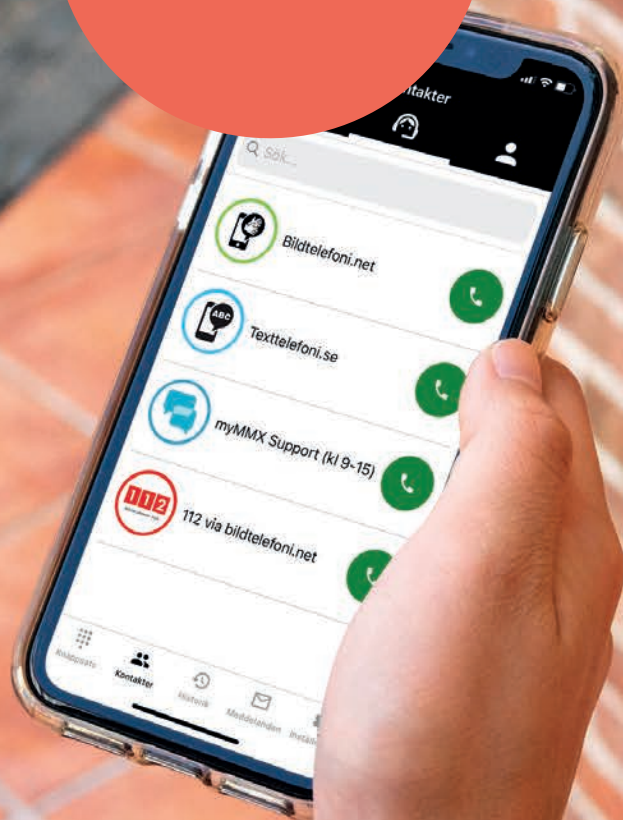
myMMX är bild- och texttelefoni för dig som vill ha ett konto till alla dina enheter. Det är en snygg och enkel app att ringa med.

Med **myMMX** kan du ringa till andra bild- och texttelefoner, samt tjänster som *Bildtelefoni.net* och *Texttelefoni.se*. Logga in på PC, iOS och Android med samma konto. Du väljer själv vilken enhet du vill använda.

Läs mer eller kontakta oss:
mymmx.se

myMMX

Intresserad?

Kontakta förskrivarna i din region för att få **myMMX**.
Ett konto till alla dina enheter.

myMMX finns i två modeller

myMMX totalkonversation för video- och texttelefonsamtal och **myMMX db** för video- och textsamtal för dig med dövblindhet eller kombinerad nedsatt hörsel och syn.

Julia utanför Örebro slott, 2020.

Kunde mordet på 97-åriga Julia förhindrats?

I början av oktober för ett år sedan skakades dövvärlden i Sverige om rejält när det uppdagades att den försvunna 97-åriga Julia hittats död i Hjälmarens vatten. Hon hade då varit borta i en vecka. Efter nästan ett år föll domen i augusti i år mot en 46-årig man som fick 18 års fängelse för mord och grov förskingring.

46-åringen har funnits i Julias liv som stöd. De träffades enligt 46-åringen i samband med att Julias exman var hans lärare och senare blev han kontaktad av denne för att hjälpa Julia. Julia har haft insatser från kommunen men 46-åringen har på eget bevåg angett sig för att vara kontaktperson och god man vid olika tillfällen. Enligt Överförmyndarnämnden hade Julia ingen god man. Det som uppdagats vid förundersökningen är att 46-åringen haft fullmakt över Julias ekonomi och ett flertal gånger överfört stora summor pengar till sitt eget konto, samt köpt en mobiltelefon till sig själv.

Julia polisanmäler 46-åringen för misshandel. Vid ett tillfälle misshandlade han Julia när hon anklagade honom för stöld varpå hon gjorde en polisanmälan med hjälp av hemtjänsten. Anmälan gjordes den 7 september 2021. 46-åringen fick på Julias begäran lämna tillbaka nyckeln till hennes lägenhet, vilket skedde den 8 september via hemtjänsten. Dock tog sig 46-åringen in till Julia efteråt ibland ändå genom att ringa på dörren och bli insläppt.

I maj 2022 skrev Expressen: "Samma dag som hon försvann var polisen på plats för att hålla ett förhör, men det fick skjutas upp på grund av att det saknades en teckentolk". Frågan är om mordet kunde undvikits om teckenspråkstolk funnits på plats den dagen. I ett PM från polisen som var hemma hos Julia den 30 september

2021, dvs. samma dag som hon försvann står att besöket gjordes i syfte att fråga när och var ett eventuellt förhör skulle kunna hållas med Julia, med anledning av hennes anmälan om misshandel. Det bestämdes vid besöket att förhör skulle bokas den 13 oktober med teckenspråkstolk.

Vid besöket den 30 september fanns ingen tolk med men däremot en polis som kan teckenspråk sedan 20 år tillbaka. Polisens teckenspråkskunskap låg dock inte på en sådan nivå att hen kände sig säker, eftersom Julia ibland använde gamla tecken samt bröt på amerikanskt teckenspråk ibland.

Vid besöket började Julia berätta om det som hänt och polisen ansåg det bättre att avvakta till förhöret den 13 oktober då de kunde ha teckenspråkstolk med sig.

Lex Sarah utredning av Örebro kommun. Örebro kommun har gjort en Lex Sarah anmälan. Det gjorde de eftersom de behövde utreda om myndighetsutövning och utförare har haft anledning att göra en orosanmälan till socialtjänsten, och vidare hur dessa isåfall har hanterats. Efter granskningen av all dokumentation visade det sig att det mellan åren 2017 och 2019 inte finns någon dokumenterad verkställighet, vilket förklaras med att man tror att Julia anlitat privata städbolag eller använt sig av vänners tjänster.

Från 2019 har 46-åringen benämnts som Julias gode man, goda vän eller kontaktperson i olika sammanhang. Ingen från kommunens sida har efterfrågat bevis för detta, och inte heller frågat Julia. Anledningen, säger flera personer i intervjuer, är att det inte funnits någon misstanke.

Däremot har ett flertal orosanmälningar gjorts till Myndighetsverksamheten omsorg och vård, via kommunens servicecenters teckenspråkiga personal. Orosanmälningarna har bland annat handlat om att Julia vid ett flertal tillfällen nämnt att

46-åringen blir våldsam och rycker i henne samt är så hårdhänt att hon fått blåmärken. Julia har även nämnt att pengar och saker försvunnit. Dessutom framför en kommunvägledare att Julia önskar sig en god man samt att 46-åringen inte ska kontaktas om ärendet. Detta hinner aldrig genomföras då Julia sedan anmäls försvunnen.

Vid genomgång av Julias lägenhet hittades en post-it lapp där det står "Släpp inte in Xxx! Jag ska prata med kontoret han är kriminell". Biståndshandläggaren som tog emot anmälningarna ringde till 46-åringen och fick information om att Julias hälsa inte försämrats, varför man gjorde bedömningen att det inte fanns ett behov av planeringsmöte och ingen utredning inleddes. Ingen kontakt togs med Julia kring detta.

I kommunens utredning av rapportering enligt Lex Sarah står följande:

Det är en allvarlig brist att den enskildes önskemål till Myndighetsverksamheten omsorg och stöd om att A inte längre ska kontaktas i frågor gällande den enskilde inte blev informerat till berörda. Biståndshandläggaren har 210812 dokumenterat detta önskemål i myndighetsjournalen och verkställt borttagande av uppgiften i verksamhetssystemet. Det har i samband med detta inte skett någon kommunikation mellan myndighet och utförare vilket har medfört att utföraren har haft en fortsatt kontakt med A då man saknat uppgift om den enskildes önskemål. (A är 46-åringen, utförare är kommunen och den enskilde är Julia. s 12).

Utredningen anser att det är märkligt att man vid en orosanmälan för våld i nära relation tar kontakt med förövaren i stället för offret.

Åtgärder efter Lex Sarah-utredningen

Det kommunen nu gjort efter denna Lex Sarah-utredning är att de dels satt in åtgärder för att förebygga liknande situationer framöver,

dels har anmält ärendet till IVO. IVO har beslutat att avsluta ärendet då kommunen gjort de åtgärder som behövs. De åtgärder som satts in är att se över en rad olika rutiner i handboken för Biståndshandläggning inom vård och omsorg. Det är rutiner för hur en orosanmälan ska lyftas, för hur man ska kontrollera vem som är legal företrädare, och rutiner för hur man ska efterfråga eller registrera ett samtycke.

Frågan kvarstår dock; kunde mordet förhindrats om orosanmälningarna tagits på allvar och/eller om teckenspråkstolk funnits vid polisens besök hos Julia den dagen då hon mördades?

TEXT: MARIA NORBERG

Julias rollator. FOTO: POLISEN

LULEÅ
KOMMUN

Kan du flytande
teckenspråk och
vill spela roll?

Scanna QR-koden och ansök.

I Iran blåser förändringens vindar

Under hösten har medier rapporterat om den 22-åriga Mahsa Aminis, egentligen Jina Amini, död. Enligt vittnen blev hon misshandlad till döds eftersom hon inte bar sin hijab (huvudduk som täcker hela huvudet men inte ansiktet) på korrekt vis, så det täckte hela håret. Enligt polis dog hon av en hjärtattack, vilket hennes familj inte tror på. Detta har väckt en massiv protesterörelse i Iran och fler och fler väljer att stå upp mot förtrycket. Iranska kvinnor ropar slagord, visar upp sitt hår och bränner sina slöjor. Många människor har mördats i protesterna.

Vi har intervjuat en döv kvinna som föddes och levde i Iran innan den iranska revolutionen då shahen störtades och fick lämna från sig makten till en islamistisk regering runt 1978, och som kom till Sverige på 70-talet. Vi väljer att låta henne vara anonym då vi vill kunna garantera hennes säkerhet och hon har släkt kvar i Iran. Hon berättar om förändringarna:

– Det var 1973 som jag kom hit. Jag var 19 år gammal då och hamnade först på Västanviks folkhögskola. Jag kom inte hit som flykting, jag trivdes bra i Iran men det fanns ingen ordentlig utbildning för döva efter grundskolan. Mina föräldrar föreslog att jag skulle studera på Gallaudet i USA, så när jag gick i åttonde klass gjorde man en ansökan dit men svaret dröjde och dröjde.

– En vän som bosatt sig i Sverige kom till Iran och uppmanade mig att komma till Sverige istället. Det lät först inte som en bra idé, Sverige hade inget gott rykte utan det ansågs vara ett dåligt land. Men min vän stod på sig och till slut övervägde jag det. Vi hade en släkting som bodde i Tyskland och som kom på besök. Mina föräldrar berättade om mina eventuella planer på att flytta till Sverige, och vår släkting tyckte det var en bra idé. "Sverige är toppen för döva!" sa han.

– Till slut bestämdes det att jag skulle flytta till Sverige och börja på Gallaudet efter det. Det tog två veckor och sedan var jag på väg till Sverige. Det blev så att jag blev kvar i Sverige och skaffade familj här.

Hennes uppväxt i Iran liknar inte det Iran som är idag.

– När min mamma var ung var det krav på att hon skulle bära slöja men på shahens tid förändrades det, det fanns då inte längre något krav på det och då valde hon att inte bära slöja. Det var ganska fritt på hans tid. Det fanns kanske vissa krav, till

exempel att man skulle gå på religionskurs i skolan. Ramadan var också ett viktigt inslag, men mina föräldrar bestämde att jag inte behövde följa ramadan då jag var sjuk som barn.

– Det fanns inget slöjtvång, man kunde bära slöja vid vissa ceremonier i moskén som till exempel vid bröllop om man var djupt troende. Men det var inte mina föräldrar så de kunde sitta med utan att min mamma bar slöja. Allting var helt vanligt, inte alls så annorlunda från Sverige. Min mamma blev något år efter att jag kom till Sverige djupt troende och valde att åka på en resa till Mecka. Efter det började hon bära slöja vid fler tillfällen, men det var inget som hade tvingat henne till det.

År 1978 förändrades allt och året därpå kom hennes föräldrar på besök från Iran.

– Jag minns att mina föräldrar kom hit till Sverige och berättade om allt som hände. Det var oroligt i Iran och saker som tidigare varit tillåtna förbjöds plötsligt. Man kunde bli straffad allvarligt om man bar något slags smink. Håret fick inte synas alls. Det var kvinnorna som begränsades mest, männen hade inte alls så många förbud.

Hon tycker att det som sker i Iran nu är bra.

– Jag känner inte längre någon stark koppling till Iran eller det som sker där, jag har bott här så länge, men jag tycker synd om de som bor där. Det är inte första gången som det blir oroligt i Iran, det har varit tumult framförallt kopplat till universitetet och de som studerar där. Folket har nog tröttnat ordentligt nu. Det som är synd är att folk dödas.

TEXT: DT-REDAKTIONEN FOTO: SHUTTERSTOCK

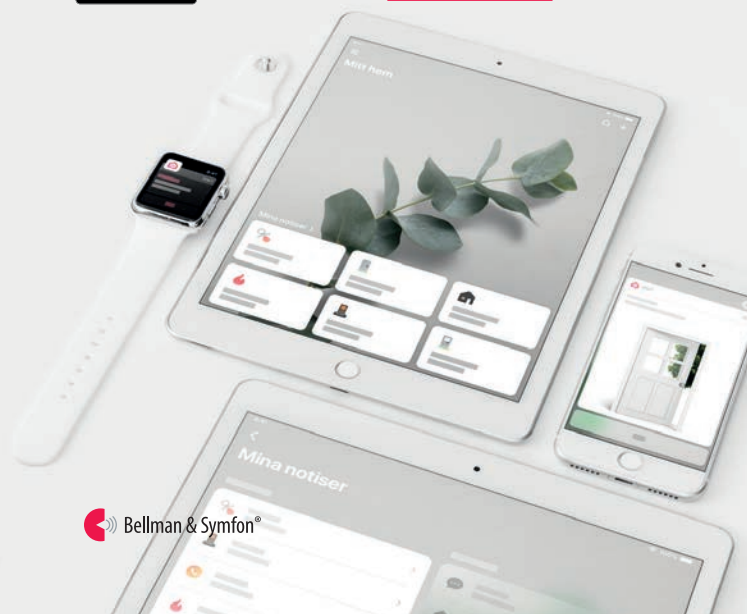
FÅ DINA VISITNOTISER DIREKT I MOBILEN

Har du en mobil, surfplatta eller smartklocka hemma? Då kan du nu lägga till den i ditt Visitsystem!

Allt du behöver är vår nya Bluetooth-utrustade Mobilsändare och Bellman Visit-appen som du hämtar gratis på App Store eller Google Play. Så snart du har installerat appen kan du börja ta emot dina Visitnotiser. Dessutom kommer dina Visitmottagare att larma vid inkommande samtal och meddelanden.

bellman.com/be1433

Svenska kyrkan

Svenska kyrkans jourtelefon på teckenspråk

Svenska kyrkan erbjuder dig som är döv, samtal med en teckenspråkig präst eller diakon.

Du kan ringa jourtelefonen om du har det svårt och behöver stöd, om du har existentiella frågor eller känner oro och sorg. Linjen är öppen för alla oavsett livsåskådning och trosuppfattning. De präster och diakoner som svarar i bildtelefonen är fullt teckenspråkiga och har tystnadsplikt.

Adress till jourtelefonen: svenskakyrkan@ectalk.se

Jourtelefonens öppettider:
mån 10-16, ons 10-19, fre 10-16

drama, teater, dokumentär, läromedel, informationsfilm,
översättning, animation, grafisk formgivning m.fl.

PÅ TECKENSPRÅK

≡ dramaski

info@dramaski.se

Dövmottagning Vuxnas 20-årsjubileum, här i Malmö Dövas Förenings lokal.

SDR:s styrelseledamot, Hedvig Ledung, och enhetschef Camilla Assmo Wahlberg.

Dövmottagning vuxna i Region Skåne firar 20 år

I oktober firade Sveriges första dövteam 20 år. DT har intervjuat enhetschef Camilla Assmo Wahlberg och fått en återblick samt en framtidsutsikt.

För tjugo år sedan bildades det första dövteamet, Region Skånes Dövteam. Verksamheten startade som ett Arvsfondsprojekt och övergick till permanent verksamhet år 2002. Projektet var ett samarbetsprojekt mellan Habilitering & Hjälpmedel i Region Skåne och Sveriges Dövas Riksförbund, SDR. Under åren har namnet bytts från Dövteamet till Dövenheten och nu till Dövmottagning vuxna.

Till dövmottagningen kommer personer som är 18 år och äldre som behöver habilitering eller råd, stöd och service. Det kan vara att man behöver psykosocialt stöd eller att man har ett pedagogiskt behov och vill ha stöd med hjälpmedelsförskrivning (visuella signalhjälpmedel, hörapparater och bildtelefoni).

Dövmottagningen tittar på vad som är ett bekymmer i vardagen och samarbetar med de verksamheter och myndigheter som är viktiga för individen. Ibland remitteras personen vidare och då hjälper dövmottagningen den andra mottagningen att kunna ta emot remissen på ett bra sätt. Det händer att dövmottagningen remitterar till psykakuten och då följer de med vid överlämning vid behov.

I dag jobbar 13 personer på mottagningen under ledning av enhetschef Camilla Assmo Wahlberg. I teamet finns kuratorer, specialpedagoger, tekniker, administratörer och teckenspråkstolkar. Teamet är blandat med döva, hörselskadade och hörande och arbetar bikulturellt med fokus på ett kulturellt bekräftande arbetssätt.

– Det är en utmaning med nyrekrytering inom yrkesgrupperna psykolog och kurator inom de flesta områden, men än mer

utmanande för oss, då vi kräver genomgången utbildning, teckenspråk och svenska på nivå så att man kan bedriva behandling och utvecklingsarbete, berättar Camilla Assmo Wahlberg.

Hon har varit med sedan verksamheten permanentades och säger att framgångsreceptet har varit och är just att de jobbar kulturellt bekräftande. Det vill säga att dövas förutsättningar som minoritetsgrupp i majoritetssamhället styr deras arbete så mycket som möjligt. En annan framgångsfaktor är att personalen är kunskapsstörstig. I november ska de åka till USA i två veckor på studieresa till verksamheter i Boston, Philadelphia och Washington DC.

Det är inte första gången de åker till USA, år 2009 besökte de Gallaudet universitetet och fick med material som gav inspiration till fyra FoU-rapporter (Forskning och Utveckling) som skrevs. Dessa fyra rapporter heter: Kulturellt bekräftande arbete med döva – beskrivningar i litteratur och filmer (2013), Konsekvenser av språklig deprivation hos vuxna teckenspråkiga döva – en forskningsöversikt (2016), Teckenspråkstolkens påverkan vid behandlingssamtal (2020) och Minoritetsstress hos vuxna teckenspråkiga döva (2021).

Camilla Assmo Wahlberg hoppas att kommande studieresa ska ge samma frukt så att verksamheten kan vara lika kreativ och utvecklande som den varit de första 20 åren.

TEXT: MARIA NORBERG FOTO: HEDVIG LEDUNG/SDR

De fyra FoU-rapporterna som nämnts i artikeln ovan finns att läsa på vardgivare.skane.se. På dovastidning.se finns länkarna till rapporterna.

Ett stort tack till alla som besökte Dövas dag i Uppsala!

Uppsala Läns Dövas Förening skickar sina varmaste tack för medverkande föreläsare, artister och funktionärer

Tack till alla sponsorer, utställare och bidragsgivare som stöttade Dövas dag 2022 i Uppsala

**VÄRLDSKLASS
UPPSALA!**

Tack till: Agenda Advokatbyrå, Akademiska hus, Atrium Ljungberg, Bjerking, Castellum, Destination Uppsala, Fresenius Kabi, Galderma, Cytiva, Handelsbanken Uppsala, Länsförsäkringar Uppsala, Nordea, Region Uppsala, Rosendal Fastigheter, Sh Bygg, SLU, Thermo Fisher, Uppsala kommun, Uppsala universitet, Vasakronan och Vattenfall.

Omnitor

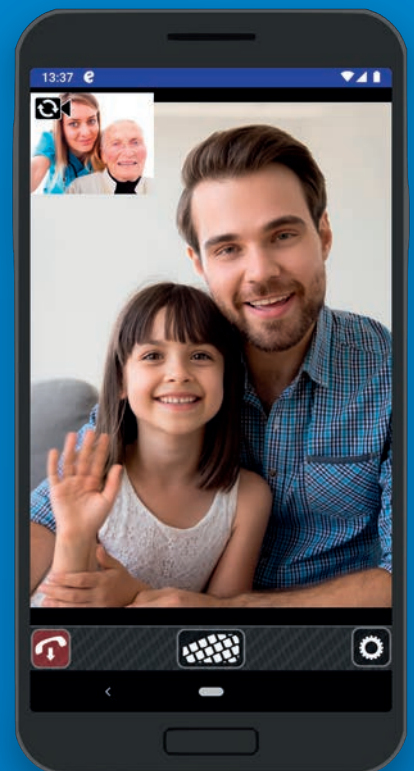
Tillgänglighet och trygghet

eCtouch

BY OMNITOR

DATOR • SURFPLATTA • MOBIL

Våra produkter förskrivs som hjälpmedel av regionerna (landstingen)

Nytt projekt ska synliggöra psykisk ohälsa

Sveriges Dövas Riksförbund bedriver ett nytt treårigt Arvsfonden-projekt som heter Syssna på mig. I augusti 2022 tog projektet fart och ska pågå fram till augusti 2025. DT har fått en pratstund med Sara Schöldt, projektledare, och Anna Racki, projektmedarbetare.

Kan ni berätta kort om projektet?

– Kortfattat skulle jag säga att det är ett projekt som SDR har ansökt om pengar för, eftersom det finns brister i informationen kring psykisk ohälsa hos döva, berättar Sara Schöldt som är projektledare. Det är Arvsfonden som finansierar projektet. Vi brukar säga att projektet innehåller tre delar, och den första är att vi ska ta fram informationsmaterial om psykisk ohälsa och vad det är. Detta kommer sedan att samlas på en webbsida.

Den andra delen är att vi ska ha tio berättare som själva har erfarenhet av olika sorters psykisk ohälsa. De ska själva berätta på teckenspråk om sina erfarenheter och vägen till deras mående idag. Hur upptäcktes det? Vilken hjälp fick de? Syftet är att andra döva ska känna att de inte är ensamma om det och få mer kunskap.

Tredje delen är att vi ska ordna workshops och webinarium. Projektmedarbetare Anna Racki fyller i:

– Målgruppen är de som själva är döva men också yrkespersoner som kommer i kontakt med döva. Till exempel psykologer, kuratorer och så vidare. Ingår i målgruppen gör också anhöriga till den som är drabbad.

Vad är skillnaden mellan psykisk hälsa och psykisk ohälsa?

– Det är en bra fråga och många undrar samma sak, berättar Sara Schöldt. Det finns inte alltid en tydlig definition, men jag skulle säga att om man har en god psykisk hälsa så har man en meningsfull vardag. Man har en sysselsättning och ett relativt okej liv, man behöver inte vara världens lyckligaste, men man har ett socialt liv med vänner och familj och något att göra och det fungerar bra.

Psykisk ohälsa innebär i regel att ens psykiska välbefinnande eller att hur väl man fungerar i vardagen är nedsatt, till exempel på grund av psykiatriska diagnoser eller jobbiga händelser i livet. Det handlar inte om att man har naturliga upp- och nedgångar i vardagen utan man är påverkad av sin diagnos eller det som har hänt. Det kan drabba ens familjeliv eller sysselsättning eftersom man inte mår bra.

– Och är det så behöver man få hjälp, allra helst professionell sådan, fyller Anna Racki i.

– Det är tyvärr så att många fortfarande tycker att psykisk ohälsa är svårt att prata om, säger Sara Schöldt. Det är tabubelagt. Medvetandet har onekligen ökat och folk är mera pålästa, men det finns fortfarande en skam kopplat till ämnet. Inte bara en skam, utan också en hel del myter. Ett bra exempel är att en del tror att om man drabbas av psykisk ohälsa så är det för att man är svag,

Sara Schöldt och Anna Racki.

men det har ingenting alls med saken att göra! Alla kan drabbas. Därför finns detta projekt. Vi vill också att fler ska våga fråga om de misstänker att någon inte mår bra.

Vad har ni fått för respons?

– Projektet är ännu nystartat men under Dövas Dag fick vi chansen att prata med fler. De flesta var positiva och vi fick många nyfikna frågor, berättar Sara Schöldt.

– Jag skulle säga att alla var positiva till vårt projekt. Ingen var negativ till idén eller så, säger Anna Racki.

– Det kanske kommer... skämtar Sara Schöldt och båda brister ut i skratt.

– Kanske det, nickar Anna Racki. Det vi har fått höra är att projektet är oerhört viktigt och att vi lyfter en problematik som behöver lyftas. Det kanske kan finnas missuppfattningar som till exempel att jag och Sara hjälper folk med den psykiska biten men det stämmer inte. Responsen har i alla fall varit positiv och folk känner att det är dags nu.

TEXT & FOTO: OLIVIA RENNER BALKSTAM

VAD BETYDER PSYKISK OHÄLSA?

Psykisk ohälsa är INTE en diagnos. Psykisk ohälsa är ett samlingsbegrepp som kan betyda flera olika saker. Om du lider av psykisk ohälsa kan det betyda att du inte mår bra psykiskt eller att du har en psykiatrisk diagnos. Det kan till exempel betyda att du har utmattningssyndrom, depression eller att du ser eller hör saker som inte finns (psykos).

Stockholms universitet välkomnar döva tolkstuder

Stockholms universitet har fattat ett historiskt beslut. Med start nästa år kan de ta emot döva tolkstuder. Hittills har deras tolkutbildning mest varit anpassad för hörande studenter.

– Vi är väldigt glada, säger Ingela Holmström vid Stockholms universitet om beslutet.

DT skriver *döva och hörande* tolkstuder i denna artikel. Men egentligen använder Stockholms universitet inte sådana benämningar utan de talar snarare om studenter som har svenskt teckenspråk antingen som förstaspråk (L1) eller som andraspråk (L2).

Nu har universitetet ett kandidatprogram i teckenspråk och tolkning för studenter som har svenska som förstaspråk (i både talad och skriftlig form) och lär sig svenskt teckenspråk som andraspråk. Här kan man förenklat säga att det rör sig om hörande tolkstuder.

Med start nästa hösttermin 2023 kan universitetet anta tolkstuder som har svenskt teckenspråk som förstaspråk och svenska som andraspråk (åtminstone i skriftlig form). Det är här döva kan sägas komma in i bilden.

För att underlätta skriver DT döva och hörande tolkstuder.

DT får en pratstund med Ingela Holmström och Jonas Brännvall om nyheten att Stockholms universitet välkomnar döva tolkstuder nästa år. Den förstnämnda är docent i teckenspråk med inriktning mot tvåspråkighet och ställföreträdande prefekt för institutionen för lingvistik. Den sistnämnda är amanuens. Till vardags är han också teckenspråks- och dövblindtolk.

Både Ingela Holmström och Jonas Brännvall är väldigt glada över nyheten. De säger att det betyder väldigt mycket att döva på heltid får studera svenskt teckenspråk och tolkning i tre år och ta kandidatexamen i översättningsvetenskap. De kan också förlänga sina studier med ett halvårs praktik. En sådan möjlighet finns inte i dag för döva. (En tvåårig tolkutbildning för döva ges i dag vid Västanviks folkhögskola. Den är på distans och halvfart.)

Beslutet är också symboliskt viktigt eftersom både döva och hörande studenter uppnår samma status (dvs. kandidatexamen) efter genomgången tolkutbildning vid Stockholms universitet.

– Det innebär en statushöjning för döva tolkar, säger Jonas Brännvall.

Hur kommer det sig att ni med start nästa år välkomnar döva tolkstuder?

Ingela Holmström berättar om bakgrunden. Hon och hennes kollegor har sedan tidigare sett vilken unik kompetens döva tolkar besitter, t.ex. i internationella sammanhang och i möten med nyanlända döva. Därför ser de gärna att öppna upp sitt kandidatprogram i teckenspråk och tolkning för döva studenter. Men som bekant är programmet i sin nuvarande form anpassat för hörande.

Som lärosäte får Stockholms universitet dock inte diskriminera någon student på grund av funktionsnedsättning eller sex andra diskrimineringsgrunder. Alltså kan döva med grundläggande behörighet söka och antas till kandidatprogrammet.

Om det dyker upp en döv tolkstudent så måste Stockholms universitet titta på vilka skäligen anpassningar de kan göra för

Tolkövning vid Stockholms universitet, 2020. Studenterna på bilden har inget med artikeln att göra.

studenten i fråga. Men då måste det finnas någon döv som sökt till utbildningen.

– Vi uppmuntrade en av våra teckenspråklingsvistiksstuder, Jonas Brännvall, att söka till kandidatprogrammet, berättar Ingela Holmström.

Han blev antagen och det visade sig, inte oväntat, att stora förändringar behövde göras i utbildningens innehåll för att den skulle passa döva. Frågan togs upp i styrgruppen för kandidatprogrammet i teckenspråk och tolkning, som i sin tur bildade en arbetsgrupp.

Arbetsgruppen kom med förslag på hur kandidatprogrammet kan utformas för såväl döva som hörande studenter. Styrgruppen godkände sedan deras förslag.

När det gäller döva tolkstuder är tanken att de ska antas vartannat år och att vissa fristående kurser ska ingå som en del av "dövspåret" i kandidatprogrammet. Det innebär exempelvis att de läser teckenspråklingsvistik tillsammans med andra studenter som redan behärskar svenskt teckenspråk, som ett exempel på samordningsvinst då gruppen döva tolkstuder antas bli liten. De ska också studera översättning, det är tänkt att de ska kunna arbeta både som tolkar och översättare efter examen.

Döva tolkstuder ska också läsa tillsammans med hörande tolkstuder, t.ex. i teoretiska och praktiska tolkämnerna. Både Jonas Brännvall och Ingela Holmström framhåller att det är mycket positivt att döva och hörande tolkstuder studerar tillsammans, inte bara på lektionstid, utan också kan ha rast och göra gruppövningar tillsammans. På så vis kan de tala svenskt teckenspråk hela tiden och för hörandes del "språkbada".

– Vi hoppas att många döva vill söka till kandidatprogrammet! Jag tänker bland annat på den yngre generationen som kan tänka sig att studera heltid i tre år, säger Jonas Brännvall leende.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Stort grattis

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

Califf Coda

CICERO TRYCK.SE

FLOW TV

MO GÅRD

VARMT TACK till alla dövföreningar, distriktsorganisationer, organisationer, företag och privatpersoner för era gåvor under vårt jubileumsår. Med ert stöd fortsätter vi på SDR vårt arbete för ett samhälle där teckenspråk är självklart!

SDR 100 år!

Teckenspråk och Tillgänglighet i Stockholm

SDR:s företagsvänner 2022

Jubileumsåret i bilder

Den 26 februari 1922 bildades Sveriges Dövas Riksförbund. Under 2022 har SDR firat och uppmärksammat sitt 100-årsjubileum på många olika sätt. Ta del av vår bildspecial från året som gått!

SAMMANSTÄLLNING: OLIVIA RENNER BALKSTAM

ILLUSTRATION: LINDA STÅL

DIGITALT 100-ÅRSFIRANDE

Den 26 februari fyllde SDR 100 år. Alla som ville kunde delta i firandet då det skedde digitalt. Tittarna bjöds på bland annat underhållning och information om vad som skulle ske under 2022. Kvällens värd var Åsa Henningsson, förbundsordförande för SDR.

26 FEBRUARI

JUBILEUMSDAG PÅ STOCKHOLMS UNIVERSITET

2022 är inte bara ett år då Sveriges Dövas Riksförbund firar jubileum. Det gjorde även svensk teckenspråksforskning som fyllde 50, vilket firades med en jubileumsdag på Stockholms universitet. Arrangör var Institutionen för lingvistik i samarbete med Specialpedagogiska institutionen. SDR ingick som en del i programmet och representanter fanns på plats.

13 MAJ

FÖRBUNDSMÖTE

I maj månad var det dags för SDR:s förbundsstämma. På lördagskvällen bankett delades olika priser och utmärkelser ut, och för första gången delades Alma Abrahamssons utmärkelse ut. Priset delas ut "till personer som helhjärtat arbetat inom för-, grund- eller gymnasieutbildning och bidragit till en kvalitativ utbildning på teckenspråk samt stärkt barn och ungas dövidentitet". Priset delades denna första gång ut till Rita Ingvarsson och Harriet Björneheim.

20-22 MAJ

11 MAJ

SDR MOTTAR MINORITETSPRÅKSPRISET

Den 11 maj fick SDR ta emot MinoritetsspråkspriSET som årligen delas ut av Institutet för språk och folkminnen, ISOF. Juryns motivering löd: "Sveriges Dövas Riksförbund har i 100 år arbetat för erkännande av svenskt teckenspråk som språk och som redskap för lärande. Organisationen arbetar brett med att stärka det svenska teckenspråkets ställning och med tillgänglighetsfrågor för teckenspråkiga, såväl nationellt som internationellt". Prisutdelare var dåvarande kulturminister Jeanette Gustafsdotter.

14 MAJ

TECKENSPRÅKETS DAG OCH ÖPPET HUS

Teckenspråkets dag, 14 maj, uppmärksammades i sedvanlig ordning runtom i landet. I Stockholm arrangerades ett Öppet hus i samarbete mellan SDR och Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet, på Juristernas Hus. På plats fanns också Sveriges Dövas Ungdomsförbund, Förbundet Sveriges Dövblinda, Västanviks folkhögskola och Språkrådet vid Institutionen för språk och folkminnen. Aktiviteter fanns för både stora och små, som till exempel miniföreläsningar, utställningar och snabbkurs i svenskt teckenspråk.

3 JUNI

INFÖR SVERIGES NATIONALDAG

I och med 100-årsjubileet fick SDR motta en fana av Stiftelsen Sveriges Nationaldag och landshövdingen Sven-Erik Österberg. Utdelningen skedde på Tessinska palatset i Stockholm.

EXTRATJOCKT JUBILEUMSNUMMER AV DÖVAS TIDNING

Nummer 3 av Dövas Tidning blev 2022 extra tjockt och innehöll ett överskådligt axplock av olika händelser i förbundets sekellånga historia.

27 JUNI

SDR ÅKER PÅ JUBILEUMSTURNÉ

Se vår bildspecial från jubileumsturnén på s. 22!
Foto: Medelpads Dövas Förening.

20 AUGUSTI-29 OKTOBER

DIGITALT LUCIAFIRANDE

Den 13 december arrangerar SDR ett digitalt luciafirande i samarbete med Västanviks folkhögskola. Mer information kommer och kan hittas på www.sdr.org. Foto: Shutterstock.

13 DECEMBER

15 AUGUSTI

SDR:S JUBILEUMSFILM VISAS PÅ BIO

Som en hyllning till dövrörelsen och dövhistoriska segrar lanserade SDR en cirka en timme lång jubileumsfilm som lyfter fram historiska händelser i förbundets historia. Den 15 augusti visas den på bio och i publiken finns kanslipersonal och styrelsemedlemmar.

24 SEPTEMBER

DÖVAS DAG

Den 24 september arrangeras Dövas Dag äntligen fysiskt igen efter två års pandemi. SDR fanns på plats med eget bord och försäljning från webbshopen. Då utropades också vinnande förening och person i medlemsvärningstävlingen. Vann gjorde Vänersborgs Teckenspråksförening och Ulf Hanson.

SDR 100 år – jubileumsturné

Under hösten har SDR begett sig ut på en omfattande jubileumsturné för att fira 100-årsjubileet tillsammans med totalt 700 deltagare från hela landet. Värdepåret Thyra Lindström och Abdi Mohamed har stått för underhållningen på samtliga sju jubileumsfester, naturligtvis i full 1920-talsmundering. Här kan du se ett urval av bilder från turnén.

TEXT: OLIVIA RENNER BALKSTAM

GÖTEBORG - 20 AUGUSTI

Fr.v: Premiär för jubileumsturnén i Göteborg. Foto: Philippa Frost. Alla deltagare bjöds på SDR 100 år-tårta. Foto: Therese Rollvén.

SUNDSVALL - 3 SEPTEMBER

Fr.v: Abdi och alla glada gäster. Foto: Abdi Mohamed. Vackra turkosa prinsessbakelser. Foto: Medelpads Dövas Förening.

ÖREBRO - 14 OKTOBER

Fr.v: Gästerna på plats på Frimis salonger. 100 år-ballonger. Foto: Josephine Willing.

UMEÅ - 29 OKTOBER

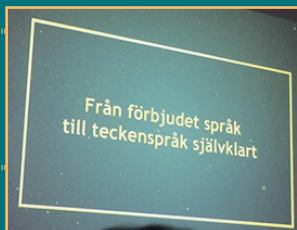
Fr.v: Värdepåret Thyra och Abdi på scen. Hurrande festdeltagare. Foto: Marlene Holmgren.

MALMÖ - 27 AUGUSTI

Fr.v: Värdepåret Thyra och Abdi i full gång med att välkomna alla gäster. Foto: Mona Bresgen. SDR:s förbundsordförande Åsa Henningsson på scen. Foto: Mats Hagnell.

STOCKHOLM - 1 OKTOBER

Fr.v: Visning av jubileumsfilmen. Foto: Charlotte Eriksson. Värdepåret och gäster. Foto: Abdi Mohamed.

LEKSAND - 22 OKTOBER

Fr.v: Värdepåret med kvällens gäster. Foto: Abdi Mohamed. Gåva till SDR från Jan Magnström; Abdi Mohamed, Maria Hermansson, ledamot i SDR:s förbundsstyrelse, Jan Magnström och Thyra Lindström. Foto: Danijela Vucetic.

SDR vill rikta ett STORT TACK till alla som deltagit i jubileumsfesterna!

Intervju med Therese Rollvén och Charlotte Gustavsson

Under parollen "Från förbjudet språk till teckenspråk självklart" har SDR under 2022 firat sitt 100-årsjubileum. Detta har firats på flera olika sätt, bland annat genom en jubileumsfilm som producerats av Dramaski på beställning av SDR. Filmen är ungefär en timme lång och porträtterar SDR:s långa och innehållsrika historia. DT har fått sitta ner och prata med Therese Rollvén och Charlotte Gustavsson som är hjärnorna bakom filmen, och som varit med från början till slut.

Varför valde ni att göra en film till 100-årsjubileet och inte en bok?

– Det var en önskan från förbundsstyrelsen och ledningen. Så mycket finns ju i skrift, så vi ville aktivt lyfta teckenspråket, berättar Charlotte. Vi hade erfarenhet sedan tidigare från när vi tillsammans med Dramaski gjorde en film till IK Hephata's 125-årsjubileum. Den filmen var inte alls lika storskalig, men konceptet var ungefär likadant i det att det följde en tidslinje och innehöll bildspel och berättande på svenskt teckenspråk. Vi tog inspiration av den.

Vad har ni fått för respons?

– Syftet med filmen var att den ska visas på jubileumsfesterna under hösten, berättar Therese. Startskottet gick i Göteborg och sedan dess har den visats i Malmö, Sundsvall, Stockholm, Örebro, Leksand och Umeå. Jag fanns på plats i Göteborg och Stockholm. Min bild är att de som sett filmen blivit positivt överraskade och tyckt att det varit spännande att få den upplevelsen på teckenspråk. Vissa som var med förr minns tillbaka.

– Det blir nästan som en resa tillbaka i tiden, tillägger Charlotte.

– Många som är med på festerna är ju äldre och de minns de händelser som porträtteras i filmen, oavsett om de var med eller inte, berättar Therese.

De händelser som skildras i slutet kanske de yngre känner igen eller minns mer. Förbundsstyrelsen och kansliet fick se filmen först av alla, innan jubileumsturnén var igång. Det var roligt för dem och responsen var lika positiv då.

Vad har varit tuffast med att göra filmen och vad har varit roligast?

– Vi valde ju att göra en tidsresa, och det i sig var ju en utmaning, säger Charlotte. Hur summerar man egentligen 100 år? Vi diskuterade om vi skulle ha ett annat upplägg, men vi kände att en tidslinje var det bästa alternativet. Det blir mera av en röd tråd då, och tydligt hur saker utvecklats framåt. Det som har varit roligt är att vi har fått se alla små lösningar på olika problem och utmaningar. Då får man ny energi mellan varven.

– Jag är imponerad över hur vi organiserade oss, inflikar Therese. Det var ju ett stort projekt, mycket som behövde göras, bland annat fanns det dövhistoriska materialet utspritt runt om i landet och flera

Charlotte Gustavsson och Therese Rollvén.

olika personer var inblandade. Det var roligt att vi kunde styra upp det och att det blev så bra.

– Det känns också varmt i hjärtat att man har fått vara med och göra denna film, säger Charlotte. Dessutom känner vi stor respekt inför att få lyfta vad andra har gjort genom tiderna, vilket görs alltför sällan. Vi måste påminna varandra om vad som har hänt förr och inte ta saker för givet. Vi får inte heller glömma äldre döva som kämpat för oss som är yngre.

– Absolut, säger Therese och nickar. Det har varit en ambition för oss, att lyfta och synliggöra deras arbete.

Kan man säga att det är en hyllningsfilm?

Båda nickar och utbrister:

– Ja!

Någon del av filmen ni är extra nöjda med?

– Själva konceptet, att det blev så snyggt med färgerna och effekterna tack vare Dramaskis dövkompetens, säger Charlotte.

– Och att det är en fin blandning av bilder, filmer och berättelser, inflikar Therese.

– Ja, instämmer Charlotte. Flera har sagt att de fastnade i filmen och inte märkte att en timme hade gått. Det känns roligt att man har fångat publiken.

– Det tycker jag vi kan vara stolta över, säger Therese.

Vad vill ni säga för att avrunda denna intervju?

– Vi hoppas att många får se filmen. Sprid gärna vidare till anhöriga, vänner, politiker och beslutsfattare, säger Therese. Svensk undertext finns! Dövas historia ska synliggöras och är en viktig del av Sveriges kulturarv.

Var kan man se jubileumsfilmen?

– Den finns att se kostnadsfritt på sdr.org/100ar, avslutar Charlotte.

TEXT: OLIVIA RENNER BALKSTAM FOTO: JENNY EK

Unik film lanserad: Från förbjudet språk till teckenspråk självklart

Du hittar jubileumsfilmen på www.sdr.org/100ar

Filmen är en timme lång och på svenskt teckenspråk med svensk undertext.

Medlemsmöte

Vänersborgs Teckenspråksförening vänder trenden

Intresset för föreningslivet är inte lika starkt som förr i det svenska samhället. En del dövföreningar runtom i landet har det därför tufft. De aktiva medlemmarna blir bara äldre och äldre, och det känns som att det blir svårare att locka nya medlemmar. Det stämmer inte för Vänersborgs Teckenspråksförening som har lyckats vända trenden. Läs vår intervju med Zanna Melin, Ulf Hanson och Elisabeth Wessel som alla ingår i styrelsen.

Det håller på att bli mörkt ute när DT anländer till Vänersborgs Teckenspråksförenings ständiga lokal, Hörnet. Hörnet ligger precis vid Vänerskolan och var tidigare elevhem för de elever som hade långt till skolan. Ikväll ska det bli medlemsmöte på Hörnet. Från början var Vänersborgs Teckenspråksförening inte en egen förening.

– Tidigare var föreningen en del av Trollhättans dövförening. I och med att antalet döva som bosatte sig i Vänersborg började det finnas en vilja att ha en egen dövförening i staden. Trollhättans dövförening var emot idén, men man var positiva till idén att låta det finnas en teckenspråkig sektion i Vänersborg. Den startades 1989, och 1991 beslöt man sig för att Vänersborg skulle få en egen dövförening. Det innebar också att Trollhättans dövförening förlorade många medlemmar.

På frågan hur många medlemmar föreningen nu har spricker det upp leenden. Ulf berättar:

– Det är 151. Så många har vi faktiskt aldrig haft i föreningens historia. Det var cirka 146 medlemmar någon gång under föreningens historia och sedan har det bara minskat. För två år sedan, under pandemin, gick medlemsantalet ned till 77 medlemmar. Nu har vi alltså rekordsiffror. Det ligger mycket arbete bakom det.

Jag måste naturligtvis fråga hur de gjorde det. Det verkar inte finnas något självklart svar.

– Mycket bra fråga, säger Ulf.

– Jag tror att vi har lyckats locka medlemmar genom att de får information om olika aktiviteter genom att de måste vara

medlemmar, säger Elisabeth. Vi har en sluten facebook-grupp där vi informerar om olika aktiviteter. Vill man veta mer måste man vara medlem, helt enkelt. Det motiverar.

– Jag tror också det beror på att det finns fler familjer, säger Zanna. Vi har också börjat satsa mer på pensionärerna. Vi har nu pensionärsträffar varannan torsdag, och i samma veva har vi barnverksamhet (TUFF). Det är fint att barnen får förebilder och träffa de äldre, och det är härligt för de äldre att få möta barnen. Det sker i samverkan med DHB och TUFF. Men alla är hjärtligt välkomna.

– VTF är som en grund för UF Viljans medlemmar., berättar Ulf. Det finns mycket samarbete mellan oss, och det är gynnsamt för VTF för vi får yngre medlemmar genom UF Viljan. Det är bra för alla egentligen, SDUF gläds åt att få fler medlemmar och detsamma gäller SDR. Det är bra att de yngre medlemmarna ser att det finns mer än det som sker på lokal nivå, det finns ju aktiviteter även på riksnivå. Vi ser att föräldrarna är stöttande i barnens deltagande.

– Jag håller med om att vi har fått bygga upp föreningen igen efter pandemin, utvecklar Zanna. Vi har försökt ordna aktiviteter igen, och köpa in saker, efter medlemmarnas önskemål.

– En positiv överraskning är att vi har ovanligt många som anmält sig till dagens medlemsmöte, berättar Elisabeth. Det är över 30 som har anmält sig, och så många brukar det inte vara. Det är verkligen en bekräftelse på att vi har gjort ett bra jobb.

– Ja precis, instämmer Ulf. Det brukar vara cirka 15-20 personer med styrelsen inkluderad. Inte mer än så. Vi blev överraskade att så många anmält sig.

– Riktigt roligt, säger Elisabeth.

Vilka är de nyfunna medlemmarna? Finns det någon särskild grupp som utmärkt sig?

– De flesta är CODA med döva föräldrar, berättar Ulf. Vi vill gärna få med även hörande föräldrar, vi har försökt locka dem och vi lyckades få in tre. Det är positivt! Vi har sedan tidigare haft en del hörande föräldrar som är medlemmar i föreningen.

HALLÅ DÄR med medlemmar i Vänersborgs Teckenspråksförening

1. Brukar du komma hit?
2. Hur har VTF utvecklats på sista tiden?

Ann-Lee Klubb, 26 år

1. Ja, det här är mitt andra hem.
2. Jämfört med när jag var liten har det såklart förändrats mycket, det har också med samhället i stort att göra. Det är inte lika mycket folk nu som då.

Franka, 4 år

1. Ja.

Lägg märke till att Frankas tröja bär tryck av en hand som tecknar tecken på ASL.

Desirée Jönsson, 30 år

1. Ja, jag kommer hit ibland. Jag är relativt ny som medlem, jag var medlem i Göteborgs Dövas Förening tidigare.
2. Det känns som att det har blivit större, kommit flera medlemmar och det finns ett större fokus på att ordna aktiviteter.

Ingvar Ulfsparre, 78 år

1. Ja, jag brukar delta på aktiviteterna här.
2. Jag har varit medlem sedan 1989 ungefär. Då var det en annan lokal och jag satt faktiskt i styrelsen. Det blev tråkigt under pandemin när man inte kunde ses, men nu har föreningen byggts upp igen och börjat ordna aktiviteter.

Västanviks
folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

God Jul & Gott Nytt År!

Hoppas att ni får
en riktigt härlig vinter!

Vill du arbeta för ett samhälle där teckenspråk är självklart?

Mer information om våra lediga tjänster och senaste ansökningsdag:
www.sdr.org/jobb

Vill du vara berättare?

Vi i projektet Syssna på mig söker 10 teckenspråkiga personer i hela Sverige som vill vara berättare. Som berättare får du berätta om dina erfarenheter av psykisk ohälsa, antingen dina egna eller som anhörig. Det kan handla om exempelvis hur den psykiska ohälsan märktes första gången eller vilka verktyg som finns för att kunna hantera sin situation och förbättra sin psykiska hälsa.

Vill du bidra till en ökad förståelse för psykisk ohälsa och till att bryta tabun genom att få folk att syssna, våga fråga, våga prata?

Gör din intresseanmälan till syssnapamig@sdr.org

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

Stöd SDR

Vad brinner ditt hjärta för?

Du kan ge gåvor till olika ändamål genom SDR:

- ♥ SDR:s verksamhet
- ♥ Forskning och utvecklingsprojekt
- ♥ SDR:s anslutna föreningars verksamhet
- ♥ Barn och ungdomar
- ♥ Kvinnor i Nepal
- ♥ Äldre döva

Det finns möjlighet att få gåvoblad eller minnesblad. För mer information – se "Stöd SDR" på vår webbplats www.sdr.org

Varmt tack för din gåva!

100 år av ”SDR gör ofantligt mycket”

Ofta får jag höra av mina vänner vad de ser och tycker om SDR:s arbete. Jag tar med glädje emot era synpunkter oavsett om ni är medlemmar eller inte. Men det finns återkommande kommentarer som känns uttjatade, exempelvis:

”Vad gör SDR?”

”Vad får jag för mitt medlemskap?”

”SDR gör ju ingenting!”

Känner du igen dig eller det från samtal eller diskussioner med familj, vänner eller i sociala medier? Jag ska inte ljuga, jag ställde samma frågor innan jag blev invald i styrelsen i augusti 2020. Nu så här tre år senare kan jag lugnt konstatera att ”SDR gör ofantligt mycket”*.

Det finns många som uttrycker åsikter som speglar en oförtjänt bild av SDR. Men det är inte åsikter och tyckande som leder till förändringar och förbättringar – det är handlandet och att faktiskt göra saker.

Så fort det händer något på lokalnivå så förväntar folk sig att SDR ska agera. Vi alla måste komma ihåg att det finns många människor med egenmakt att påverka och förändra oavsett var du bor och finns. Den kraften ska vi inte underskatta.

På ombudsträffen i Uppsala, som genomfördes i anslutning till Dövas Dag, hade vi en gemensam workshop där flera av våra föreningar och distriktsorganisationer fick öva på att debattera mot politiker, beslutsfattare och myndigheter om aktuella frågor som berör oss döva, bland annat tolkfrågan, dövkompetens och äldreomsorg.

Det var givande och deltagarna fick många viktiga och olika verktyg med sig hem. Varje enskild medlem, distriktsorganisation och förening kan ha stor påverkan genom att exempelvis ha ett litet samtal med kommunen eller regionen.

Vi på SDR och nationell nivå finns alltid där för att backa upp varje aktion som görs från våra föreningar, distriktsorganisationer och medlemmar. Det är vi tillsammans som är SDR!

Det är självklart alltid aktuellt att förbundet arbetar med något fall, som kan leda till prejudikat. Något som kan synliggöra ett konkret exempel på frågorna som missgynnar oss döva. Hela tolksituationen som vi har idag i Sverige är ett bra exempel.

Vi har nu lanserat vår fantastiska jubileumsfilm på webbplatsen. På en timme kan man åka på en tidsresa genom etthundra årsarbeten! Alla milstolpar från första tolkutbildningen, körkort till döva, folkhögskola för döva och erkännandet av teckenspråk till döva tolkar. Det är fantastiskt att på en timme se hur ofantligt mycket SDR gjort under dessa 100 år eller hur?

Vad jag vill framföra med den här texten är att SDR består av så mycket mer än endast ett nationellt förbund. SDR består av 44 distriktsorganisationer och föreningar med totalt över 3 400 medlemmar. Just du som läser detta nu är också en del av SDR. Tänk så mycket vi kan åstadkomma om vi alla gör något!

Självklart kan vi tillsammans ständigt utvecklas och bli bättre! Det inkluderar förstås också SDR på nationell nivå. Men det är viktigt att vi backar upp varandra i varje fråga som berör oss döva och vi måste komma ihåg att pusha och peppa varandra genom varje kamp. Ditt medlemskap och engagemang kan ge en push till föreningen och dig själv, kom ihåg det.

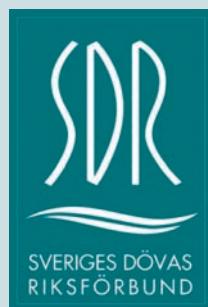
Tillsammans kan vi fortsätta göra ofantligt mycket.

DANIEL LITTORIN
FÖRBUNDSKASSÖR

PÅ GÅNG I SDR

19/26/11	Uppföljningsresa till Bolivia	7/12	SPSM:s Intresseråd
23/11	Skolinspektionen, myndighetsgemensamt möte	7/12	Möte med Liberalerna om tolktjänsten
23/11	Skolverkets samråd	9/12	Förbundsstyrelsen har möte
23/11	Zoom-träff för föreningar & distriktsorganisationer	13/12	Digitalt luciafirande
30/11	Skolstyrelsemöte, Västanviks folkhögskola	15/12	Dialogmöte med SVT Teckenspråk
1/12	Dialogmöte med Diskrimineringsombudsmannen	19/12	Regeringens funktionshinderdelegation

Kontakta oss
Rissneleden 138, 7 tr.
174 57 Sundbyberg

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Förbundsordförande
asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikatör
jenny.ek@sdr.org
076-315 06 55 (sms)

Webbshop
www.handla.sdr.org
handla@sdr.org

Bli medlem
www.sdr.org/blimedlem
medlem@sdr.org

Stöd oss
www.insamling.sdr.org
givar-service@sdr.org

Västanviks folkhögskola
info@vastanviksfhs.se
www.vastanviksfhs.se

Jubileumsfilmen är lanserad!

● Med anledning av förbundets 100-årsjubileum producerades en film som ger alla en tillbakablick på förbundets historia och vad organisationen betytt för dövsamhället. Filmen har visats exklusivt för våra medlemmar och festdeltagare under våra sju jubileumsfester som genomförts runt om i landet. Nu är jubileumsfilmen lanserad för allmänheten. Filmen är en timme lång och på svenskt teckenspråk med svensk undertext. Välkommen att se filmen kostnadsfritt och ta del av vår 100-åriga resa på sdr.org/100ar

Ett av jubileumsårets sista arrangemang är vårt digitala luciafirande den 13 december i samarbete med Västanviks folkhögskola – missa inte!

Besök sdr.org för mer information.

Remissvar om studier på högre nivå

● SDR har lämnat synpunkter på utbildningsdepartementets promemoria *Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på högre nivå*. Tanken är att tillvarata potentialen hos särskilt begåvade och högpresterande elever. Detta innebär att en elev i grundskolan parallellt ska kunna läsa kurser på gymnasienivå, på samma sätt ska elever i gymnasieskolan ha möjlighet att läsa kurser på högskolenivå. Vi anser att döva elever ska ha samma möjligheter, vilket förutsätter att huvudmannen som får detta uppdrag har kompetens att bedriva undervisning på svenskt teckenspråk. Mer om vårt remissvar och summering på svenskt teckenspråk finns på sdr.org

EUD på besök

● Under 2023 är Sverige ordförandeland i EU och SDR kommer att vara värd för EUD:s General Assembly (årsmöte) den 24 till 28 maj 2023. Därför har EUD, genom deras ordförande Sofia Isari, generalsekreterare Mark Wheatley och medieansvarige David Hay, den 8 och 9 november besökt Stockholm och Sverige som en del i förberedelserna. Vi på SDR ser fram emot att välkomna EUD och delegater från Europa till dessa spännande dagar!

Magnus Ryttervik har avgått

● Magnus Ryttervik, ledamot i SDR:s förbundsstyrelse, har lämnat sitt styrelseuppdrag från och med den 30 september 2022. Han hälsar att han önskar att han hade mer tid att ägna sig åt sitt uppdrag. Magnus blev invald i förbundsstyrelsen vid kongressen 2021. Vi vill rikta ett varmt tack till Magnus för hans fina insatser i förbundet!

Extra kongress & förbundsmöte 2023

● En extra kongress kommer att genomföras digitalt för att göra fyllnadsval till förbundsstyrelsen. Mer information inklusive kallelse skickas till våra distriktsorganisationer och anslutna organisationer senast två månader innan. SDR:s förbundsmöte 2023 kommer att äga rum fysiskt den 16 till 18 juni på Västanviks folkhögskola i Leksand. Även här skickas kallelse till våra distriktsorganisationer och anslutna organisationer senast två månader före.

Nytt från förbundskansliet

● Therese Rollvén har från och med den 1 oktober en ny roll som ekonomi- och projektkoordinator på förbundet. Hon kommer främst att arbeta med projektsamordning inklusive projektens ekonomi och söka finansiering för kommande projekt inom SDR:s verksamhet. Therese kommer dessutom att vara projektledare för SDR:s biståndsarbete och ha mycket kontakt med våra projektländer samt vara kontakt-person för Rikstolk-tjänsten (RTT).

Tjänsten som generalsekreterare på SDR har tidigare reglerats som ett tidsbegränsat förordnande på tre år. Med den nu gällande reformen om arbetsrätt och Lagen om anställningsskydd (LAS) blir tjänsten i stället en fast befattning. Julia Kankkonen rekryterades till förbundet som generalsekreterare i september 2019. Förbundsstyrelsen beslutade därför att erbjuda Julia en fast tjänst som generalsekreterare och är glada över att hon stannar hos oss för att fortsätta leda förbundskansliet.

Förbundskansliet har haft två praktikanter hos oss: Anders Hultén och Ida Gustafsson. Anders har jobbat med och utvecklat förbundets referensbibliotek. Ida som studerar till tolk har fått möjlighet till språkbad och övningar på att tolka mindre interna möten och samtal. Stort tack för att ni ville vara hos oss!

Miss inte våra lediga tjänster – se annons på sida 26.

Uppföljning av vårt biståndsarbete

● Kerstin Olsson och Therese Rollvén befann sig i Sri Lanka den 15 till 25 oktober, inom ramen för SDR:s biståndsarbete, med syftet att följa upp Kerstins senaste besök 2019. Våra gemensamma mål är att Sri Lankas teckenspråk ska erkännas av deras regering, dövorganisationerna ska stärkas och att stötta döva kvinnor och deras organisering. Under vistelsen genomfördes flera möten med bland annat DWA (kvinnoorganisationen), DYA (ungdomsförbundet) och CFD (dövförbundet). Therese och Kerstin genomförde även föreläsningar och workshops om SDR:s organisation, tolkservice, dövundervisning och kvinnofrågor.

Döva i Sri Lanka är nu ett steg närmare att få ta körkort och köra bil! En pilotgrupp med 50 döva i en region kommer nu att få köra bil "på prov" under två månader, innan ansvarig myndighet gör en utvärdering och förhoppningsvis ändrar regelverket. En annan framgång är att CFD har köpt mark och nu bygger ett "Dövas Hus", avsett för kontor till CFD, DWA och DYA samt mötesplats för döva.

SDR har även ett biståndsarbete i Bolivia, som står i tur för uppföljning. Joakim Hagelin Adeby och Lars-Gunnar Möllefors reser dit den 19 till 26 november. Se vår Facebooksida för rapporter från dessa besök.

Ny föreläsningsserie

● SDR kommer inom kort att ordna en ny föreläsningsserie i samarbete med dövenheten i Region Skåne. Vill du veta mer om bland annat språkdeprivation och minoritetsstress? Då får du inte missa det – håll utkik efter information på sdr.org

Inför det nya medlemsåret 2023

● Efter den 15 december 2022 får alla SDR, SDUF och SDP-medlemmar, med registrerad mejladress, information om det nya medlemsåret 2023 direkt i din e-post. Här får du veta hur du går till väga för att förnya ditt medlemskap och dubbelkolla dina person- och kontaktpuppgifter i SDR:s medlemssystem. Om du inte har någon mejladress registrerad hos oss kommer faktura för medlemsavgiften hem till dig med vanlig post.

Om du har frågor eller behöver hjälp, kontakta vår medlemsservice genom e-post medlem@sdr.org eller bildtelefon [sdr@ectalk.se](tel:+4631434343)

Unga dövas engagemang i föreningslivet

Nu har jag fått äran att få skriva här, Mindie Norrie heter jag och är 20 år. Nu närmar det sig min andra mandatperiod i SDUF:s styrelse som ledamot och faktum är att jag inte kan vara mer tacksam över att jag tackade ja till att sitta i styrelsen. Detta får mig att tänka på hur mycket föreningslivet och att få vara en del av dövrörelsen har berikat mina tonår, och framför allt med minnen för livet!

Jag har varit verksam i ÖDU som ledamot, sekreterare och ordförande i totalt fyra år. Att ha fått testa på lite allt möjligt har varit kul och utmanande, jag kände sedan att det var dags att testa något nytt och gick därför med i SDUF:s styrelse. När jag tänker på mina år i föreningslivet så kommer jag att tänka på ett problem som jag upplever har varit återkommande - att det är brist på engagemang i föreningslivet hos unga döva.

Det är väldigt svårt att hitta folk som vill sitta i styrelser och engagera sig i dövrörelsen. Problemet är inte riktigt att unga inte bryr sig, för det gör de. Många diskuterar intressepolitik, dövas ställning och hinder i samhället. Allt ifrån besvikelsen över bristen på aktiviteter för unga döva till diskussioner huruvida audism upplevs i olika sammanhang. Ungdomar bryr sig.

Det man ska se över är varför de inte engagerar sig och gör något åt det de så gärna diskuterar och reflekterar över. Många ser föreningslivet som något tungt och jobbigt, som tar ifrån dem, tid som de inte har. Det tråkiga är att det inte behöver vara så, det kan vara hur roligt som helst. Här är det viktigt att ungdomsklubbarna visar hur det faktiskt är att vara med i en förening och sprida kunskap. Det viktiga är att sätta gränser för sig själv och klargöra hur mycket tid man är villig att lägga ned på föreningslivet, så kan det istället bli till en resa för livet.

Om du bara är intresserad av att anordna aktiviteter så fine, håll dig till det. Eller om du bara vill lobba i någon intressepolitisk fråga som berör dig starkt personligen så gör det. Oavsett så är varje enskild individ oerhört betydelsefull.

Just du är värdefull för dövrörelsen. Det behöver inte bli svårare än så.

MINDIE NORRIE
LEDAMOT

*Julen närmar sig, så vi alla i
förbundsstyrelsen och på kansliet vill
önska er alla
God jul och Gott nytt år!*

Kontakta oss
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 7 tr.
174 57 Sundbyberg

kansli@sduf.se
www.sduf.se
Skype: tidsbokning via e-post

Förbundsordförande
Julia Grahn
julia@sduf.se

Twitter: @SDUF1966
Facebook: SDUF - Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Instagram: sduf1966

Stöd oss
SDUF bg: 5759-5647
Swish: 123 218 1477

Bli medlem
www.sduf.se

Nordiskt ungdomsseminarium

● Under helgen den 4–6 december inträffade NUS (Nordiskt ungdomsseminarium) i Köpenhamn. Temat var antirasism och det var Saved By The Sign som ledde, föreläsarna hette Lydia Gratis och Romel Belcher. Det var fem svenskar som deltog under helgen och totalt var det 12 deltagare, varje land från Norden var med.

Vi lärde oss olika begrepp kopplade till antirasism och fick djupare förståelse för hur man kan diskutera ämnet rasism. Vi diskuterade bland annat antirasism, islamofobi och privilegier under helgen. Vi i SDUF tycker att detta är väldigt viktigt och något som alla bör ta del av för att kunna skapa en mer jämlik värld. Även att vi får diskutera dessa ämnen med två experter på teckenspråk är fantastiskt.

Vi hoppas att fler är med framöver så vi kan skapa en bättre diskussion i döv världen kring hur vi kan förändra strukturen som finns även i döv världen.

Årets förbundsstämma

● SDUF:s förbundsstämma 2022 sker den 18–20 november i Märsta/Arlanda. Då ska ungdomsklubbar, elevrådsrepresentanter och övriga gäster sammanfatta 2021 och besluta om SDUF:s verksamhet och arbete 2023.

Ungefär 40 personer kommer till förbundsstämman. Vad kul att det blir så många! Vi kommer att gå igenom och även ta ett gemensamt beslut kring budgetplanen, den ekonomiska berättelsen, verksamhetsberättelsen, verksamhetsplanen och mycket mer! Under förbundsstämman ska SDUF:s nya styrelse för 2022/2023 röstas fram.

Under förbundsstämman kommer vi livesända via vår Facebook-sida så alla våra medlemmar kan få en chans att hänga med i vad som händer under stämman.

WFDYS läger i Uruguay

● Vi var två svenska deltagare med en ledare som åkte till WFYDS läger som pågick den 1–7 oktober i Uruguay. Det var en väldigt lång resa dit, men lägret gjorde den långa resan väldigt värt. Personer från dessa länder var med på lägret; Argentina, Australien, Uruguay, Kanada, Chile, Italien och Spanien.

Veckan bestod av flera aktiviteter där barnen ingick i olika lag som tävlade några gånger under veckan och samlade poäng. Det var även några skattjakter under veckan där barnen fick leta efter skatten. En dag under veckan åkte vi till huvudstaden Montevideo för att besöka deras dövförening och en dövskola. Sedan fick vi se skylten Montevideo och åka till ett högt hus som hade utsikt över hela staden. Under veckan var det några föreläsningar om bland annat Visual Vernacular och internetmobbing som handlade om hur man kan skydda sig själv på nätet. Veckan var intensiv men vi tre svenskar blev väldigt nöjda.

Knockout med Elias Tebibel

● Under vintern 2022 turnerade föreställningen Knockout och spelade på 25 orter runt om i Sverige. Den blev en sådan succé att vi bestämde oss för att göra en uppföljande turné i november och december 2022! Knockout är en produktion av Arvsfondsprojektet Äkta man i samarbete med Riksteatern Crea.

Elias! Du har skrivit manus till Knockout, och planen var ursprungligen att du skulle göra rollen som Terrence också, men du stoppades av ett benbrott. Hur känns det att nu äntligen få chansen att stå på scenen med ditt manus?

Ja precis! Jag bröt armen i fjol under en futsal-match precis innan repetitionerna av Knockout skulle börja. Det var såklart väldigt tråkigt, men samtidigt tror jag det var bra för mig att få se manuset ur en annan persons perspektiv. Romel Belcher blev istället den som gjorde rollen som Terrence under första turnén och han gjorde en fantastisk tolkning. Nu känns det jätteroligt att få chansen att gestalta något som jag har skrivit i min egen bubbla, och se hur det funkar på scenen.

Jag har märkt nu under repetitionerna att det verkligen är två helt olika saker att skriva manus och att skådespela! När jag skrev manuset så hade jag ett budskap, bakomliggande tankar och saker jag ville lyfta fram. Men det jag inte hade tänkt på var saker som hur Terrence ser ut? Hur betar han sig, hur är hans teckenspråksstil? Är han aggressiv av sig eller lugn som person? Det är det jag håller på och gräver i just nu. Ja han är macho, men på vilket sätt?

Så vem är Terrence då? Det får du se i föreställningen!

Vad är det svåraste med repetitionsprocessen? Det svåraste är att hitta min egen tolkning av Terrence och att stanna i rollen hela föreställningen.

Vad finns det för likheter mellan dig och Terrence? Det finns ju vissa scener i manuset som är självupplevda, men mycket är inte det. Jag tror att alla killar kan känna igen sig i Terrence på något sätt.

Vad tror du att Terrence skulle tycka om projektet Äkta man? Jag tror att den Terrence som är i början av föreställningen skulle tycka att det var löjligt och "PK" (politiskt korrekt). Den Terrence som han har blivit i slutet av föreställningen tror jag däremot skulle tycka att projektet var viktigt för honom, för att hitta likasinnade och personer som ser honom för den han är och som han kan vara sig själv med.

Tack Elias och lycka till på turnén!

Knockout turnerar mellan 19 november - 20 december. Vill du boka en föreställning?

Kontakta projektledare Malin Kvitvær på malin.kvitvaer@rfsu.se

Friskvård som inte kostar något

Hösten är här nu. Skogen lyser med härliga och olika starka färger i rött, orange, gult i olika nyanser. Det är underbart att vandra i skogen och njuta av naturens skönhet. Det ger glädje och inspiration för både kropp och själ. Så kära vänner i pensionärsföreningarna i landet. Ta på er bekväma kläder och bra skor och gå ut och gå. Det är riktig friskvård som inte kostar något.

Ta vara på de fina dagarna innan vintern kommer. Dessutom behövs krafterna för utmaningar i arbetet för SDP. Den 23-25 september var det Dövas Dag i Uppsala. Det var en fantastisk känsla att efter den långa pandemin äntligen få träffas fysiskt. SDP medverkade på flera plan. Bl a på ombudskonferensen som anordnades av SDR. En mycket intressant dag där ombuden fick ta del av intressanta föreläsningar. Ett ämne handlade om retorik.

Det var många matnyttiga saker att "syssna" på. I pauserna var det mysigt mingel och träff med gamla och nya ombud.

Dagen därpå på "Mötesplatsen" representerades SDP med utställarplats där Marianne och undertecknad fanns på plats. Där fanns många andra utställare som föreningar, företag och andra organisationer. En spännande dag och vårt bord fick många besök av både unga och äldre som var nyfikna på vad vi hade att berätta och erbjuda. Det blev många intressanta diskussioner.

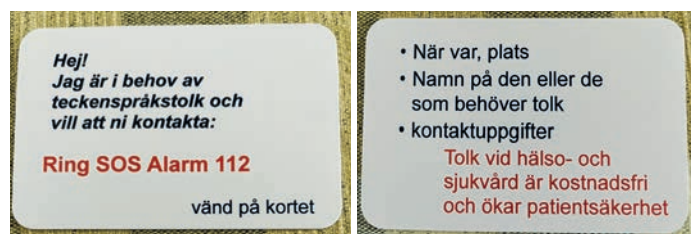
SDP delade ut "Nödkort" som vi har tryckt upp (se bild här nedan). Det är tänkt att fungera som ett hjälpmedel att visa upp

för räddningspersonal, polis, brandkår och ambulans att man behöver akut teckenspråkstolk om man som döv hamnar i en nödsituation.

Nu närmast har SDP planerat att genomföra en ordförandeträff för pensionärsföreningarnas respektive ordförande från 29 november till 1 december i Leksand. Det är första gången i SDP:s historia detta sker, har vi fått veta. Det blir spännande att träffas och utbyta erfarenheter, tips samt en föreläsning om att leva som äldre.

PIAKERSTIN SILVERDAL, LEDAMOT

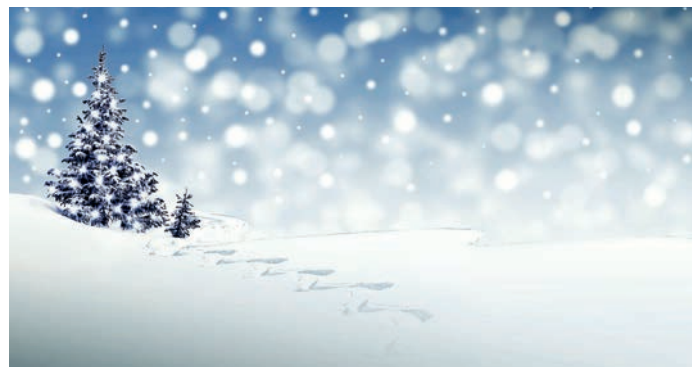
Nödkort som vi delade ut under Dövas dag.

Bra att veta om pension

● Det här är bra att känna till för dig som snart ska gå i pension. Tidigast när man fyllt 63 år har man rätt att få allmän pension (fr o m 2023). Man har också rätt att fortsätta jobba tills man är 69 år. Vidare kan man också få pension samtidigt som man jobbar. Man väljer själv om man vill ta ut hela sin allmänna pension, bara delar eller pausa sina uttag.

Det gäller att ansöka om allmän pension tre månader innan för att få ta ut allmän pension. Man kan göra det via webbplatsen pensionsmyndigheten.se. Om man känner sig osäker, kan man få hjälp av sin arbetsgivare eller av Pensionsmyndigheten vid något av landets servicekontor.

Det är viktigt att komma ihåg att ansöka om allmän pension för den utbetalas inte automatiskt när man går i pension. På pensionsmyndigheten.se finns också information om exempelvis garantipension och bostadstillägg på svenskt teckenspråk.

SDP önskar er
God Jul & Gott Nytt År!

Kontakta oss
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
www.sdpf.se
Bildtelefon: vera.dahlin@ectalk.se

Ordförande Marianne Wallentin
marianne.wallentin@icloud.com

Ekonomiansvarig
Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Sekreterare
Vera Dahlin
v.dahlin@icloud.com

Ledamot
Piakerstin Silverdal
pk.silverdal@gmail.com

Julklappstips från SDR:s webbshop

Bricka

Finns både i vit och mörkgrön färg med tecknet FIKA. Varför inte ge bort tillsammans med en FIKA-mugg?

249:-

Bricka + mugg

279:-

399:-

2 brickor
Grön + Vit

Välkommen med din beställning senast den 11 december.

Alla priser är inklusive frakt!

Disktrasa

Med texten: Tillsammans torkar vi bort audism! Finns i grön och vit färg. Säljs i 1-, 2- och 5-pack.

1-p
39:-

2-p
49:-

5-p
129:-

Kylskåpsmagnet

Från våra populära posters. Här kan ni på kylskåpet skapa olika ord med budskap till de övriga i familjen!

259:-

Alfabetskort

Samma som kylskåpsmagnet fast utan magnet. Tips! Köp 2 st set så blir det roligare och lättare att bokstavera fler ord/namn med fler bokstäver, t.ex. Bada eller Hoppa.

1-p
69:-

2-p
119:-

Turkosa ullvantar

Sköna och varma tumvantar i fin kvalitet av ull. Vantarna är stickade och tovade av SDR:s medlemmar. Etikett: Teckenspråk självklart!

299:-

Se fler produkter i vår webbshop: handla.sdr.org

 Välkommen att följa vårt instagramkonto @sdrhandla

Stöd Sveriges Dövas Riksförbund och vårt arbete för ett samhälle där teckenspråk är självklart!

13 miljarder kronor till döva

Jag fick syn på spelannonsen Powerball där man kan ”kamma hem miljarder från amerikanska favoriten”. Vinsten ligger nu på hela 13 miljarder kronor. Det är sjukt mycket pengar. Vi vanliga dödliga har efter 40-45 års arbete tjänat ihop mellan 20 och 23 miljoner kronor om vi har en genomsnittlig arbetslön. Och då har vi slitit ut oss ordentligt och på köpet fått förslitningsskador på grund av allt arbete.

Sedan är det inte så mycket kvar att röra sig med när man blivit pensionär. Den som vinner 13 miljarder kan inte vara en stolt vinnare. Inte som en som i sina unga år tävlat på skidor i distriktsmästerskap och kommit i mål som trea och föräldrarna står i målfällan och ser ut som om de vunnit världens största tävling. Utifrån denna prestation kan man känna sig som en vinnare vid målgång. Men nu är det någon som valt att spela på några siffror och sedan dimper det ner 13 miljarder. Grattis, du är en vinnare! Om man delar summan på 40 år är summan 325 miljoner per år. Det är hela 15 gånger mer än medelsvensken tjänar under sin livstid.

Men anta att någon person med ett stort ”döv-hjärta” vinner denna överdrivna vinst och beslutar sig för att lägga en större summa på att speeda upp möjligheterna för döva och personer med hörselnedsättning. Vad skulle denne lägga dessa pengar på? Starta upp äldreboenden för döva i hela Sverige där omsorg med teckenspråkig personal finns till för alla? I samma veva kan det även utvecklas så kallade plusboende för dem som är +55 och inte känner något behov av äldreboende men ändå får möjlighet att bo nära andra döva/teckenspråkiga och där det ska finnas aktiviteter som utförs av och med teckenspråkskunniga ledare.

Utveckla Sveriges Dövas landslag, så att idrottsutövare får möjlighet att bli proffs och utföra och utveckla den idrott man vill så att nivån kan bli som övriga elitidrottare i Sverige? Vilket skulle leda till ett mer attraktivt landslag och därmed lättare att få sponsorer och uppmärksamhet kring dövidrotten, något som saknas i dag.

Säkerställa att teckenspråkstolktutbildningen har en hög kvalitet och att lönen är så attraktiv så att det inte finns brist på tolkar? Skapa möjligheter till att inrätta fullt teckenspråkiga förskolor där det behövs, och med personal som har all den kompetens som förväntas? Där barn får möta sitt förstaspråk och se personal som sina förebilder.

Satsa på att synliggöra och skapa medvetenhet i det svenska samhället att döva finns. Det skulle leda till bättre samhörighet mellan döva och hörande. Många tråkiga händelser i dag mellan döva och hörande sker på grund av missförstånd och/eller hörsägen som har funnits kvar i många år. Jag tänker exempelvis på situationer där döva dras över en kam och där folk säger ”alla döva...”. Utveckla Stockholms universitet eller Örebro Universitet så att det blir ett europiskt teckenspråkigt universitet med flera olika kurser och program att välja på. I dagsläget finns Gallaudet

i USA men i Europa saknas en sådan motsvarighet. Då skulle Sverige bli ett attraktivt land för döva från hela världen att komma till och studera. På köpet får vi en rik mångfald tack vare dem, och vi kan lära oss av dem vad som fungerar respektive inte fungerar hos dem och oss.

Se också till att Örebro som stad verkligen lever upp till titeln ”Europas teckenspråkshuvudstad” och uppfyller de kriterier som ställts av oss döva. Listan kan göras oändlig.

Att få ta del av denna enorma vinst som leder till ökad medvetenhet om döva i omgivningen och till högre status för döva. Är då alla döva vinnare?! Spännande tanke. Vad har ni själva för idéer? Om ni var de som vann de 13 miljarderna, skulle ni satsa på oss döva då?

Powerball skulle vara lika med Deafball!

PER MARKSTRÖM som tackar för sig och köper en lott. Den här krönikan finns också på svenskt teckenspråk på dovastidning.se

Har ni en idé som väntar på att förverkligas?

Sök bidrag från SDR:s stiftelser för följande ändamål:

Testaments- och Donationsstiftelsen

- Till forskning och utvecklingsprojekt
- Till SDR:s anslutna förenings verksamhet
- Till barn och ungdomar från Västernorrlands län (Anna och Teodor Sjöströms Minnesfond)
- Till döva kvinnor i Nepal (Kerstin Kjellbergs minnesfond)

Stiftelsen August Carlssons Fliseryd minnesfond

- Till äldre döva

För mer information om ändamålen, om ni kan söka bidrag och ansökningsblanketter: www.sdr.org/om-oss/stiftelser

Skicka ansökan till stiftelsen@sdr.org senast 1 februari 2023

Köp Månadslotten

Dragningar varje dag för 5 kr/dag – 150 kr/mån*
OCH vi har vinstbevakning – du missar aldrig en vinst!

- Just nu får du 4 st skålar Mon Amie från Rörstrand, vid en prenumeration av Månadslotten.
- Månadslotten kostar 150 kr*/månad. Endast 5 kr/dag! (*15 kr tillkommer i fakturaavgift utan Autogiro)
- Dragningar varje dag och SUPER-dragning varje kvartal – med chans på 5 miljoner!

Skålar Mon Amie från Rörstrand, 30 cl, 4-p. Skål Mon Amie, som betyder "min vän", från Rörstrand tillhör en av Sveriges mest älskade serviser! Blåblommiga Mon Amie formgavs av "porslinsmaman" Marianne Westman under tidigt 1950-tal och det sägs att idén till dekoren föddes en kall och regnig midsommarafton.

Foto: Malin Bondeson

Evvy vann 900 000:- i SUPER-dragningen

Använd svarskortet eller ring vår kundservice på 08-4000 0229 eller beställ på www.manadslotten.se/dovas

Överskottet från Månadslotten – SDR:s och SRF:s gemensamma lotteri – hjälper till att förbättra dövas och synskadades livssituation och möjligheter. Senast blev överskottet från Månadslotten till Sveriges Dövas Riksförbund 5 033 717 kronor.

Köp en Månadslott – ett stöd för synskadade och döva.

JA TACK GÄRNA! Jag beställer Månadslotten för 150 kr*, med dragningar varje dag en hel månad och får, ca 5 veckor efter min betalda Månadslott, 4 skålar Mon Amie 30 cl, värde 556 kr, utan extra kostnad. Jag får min Månadslott i en bekväm tillsvidareprenumeration direkt hem i brevlådan. Jag betalar 150* kronor per månad med inbetalningskortet som medföljer utskicket (*15 kr tillkommer i fakturaavgift om jag inte betalar med Autogiro). Önskar jag avbryta min prenumeration meddelar jag det till kundservice.

Skanna QR-kod och beställ med mobilen

Frankeras ej
Mottagaren betalar portot

Namn: _____

Adress: _____

Postnr./Ort: _____

E-post: _____

Telefon/Mobil: _____

2211MASDR

Erbudandet gäller nya kunder, en gång per person, längst till 2023-02-28 och dig som är fyllda 18 år och bor i Sverige. Din premie får du cirka 5 veckor efter att din betalning registrerats. Vi kommer att lagra de personuppgifter du lämnar här och kan även komma att komplettera dessa i efterhand för att kunna fullgöra våra kundtaganden, leva upp till lagar och regler, samt för marknadsföring. Ideella Spel AB, SDR och SRF är personuppgiftsansvariga och hanterar alla personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Mer om detta, fullständiga och allmänna villkor samt licenstid och vinstplan kan du läsa om på www.manadslotten.se/villkor. Förmånstagare är Sveriges Dövas Riksförbund & Synskadades Riksförbund. Spelar du för mycket? Läs om spelansvar på manadslotten.se/spelansvar. Månadslotten står under Spelinspektionens tillsyn.

Månadslotten

SVARSPOST
20685775
162 20 Vällingby

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR önskar Stockholmstolkarna!

Stockholmstolkarna

www.stockholmstolkarna.se